Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 10 ОКТЯБРЬ, 1987 ШУ. ★ № 122 (7468). ★ Мах 3 кеп.

КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО

КПСС ЦК Политбюрос 8 октябре хиннача ший заседане могадир Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дизара хетадаь КПСС ЦК ТІахьехамаш. ТІахьехамий текст кепайоазон тІа арайоаккхаргья.

ЦК Политбюрос КПСС ЦК Генеральни секретарь М. С. Горбачев Мурмански области ваха хиларах йолча информацега ла а дийгІа цо цига баьча балха итогаш могайир. Центральни экономически ведомствашта, министерствашта, ВЦСПС-а тІадиллад вІашагІкхетараш, беседаш йолча хана къахьегамхоша, партийни а боахама а активо хьалхадаьхача дешашка хьежжа дІахо болх белга, тІаккха, цар хьакъехьа йоагтІаш йола предложенеш телга КПСС ЦК Политбюро хьожаргйолаш.

Политбюро хьежар 1988 шера СССР экономически социальнии дегІайоалаяра Паччахьалкхен планеи СССР Паччахьалкхен бюджетеи проекташка. Плана проект ювцача дакъа лаьцар союзни республикай Компартей ЦК хьалхарча секретараша а. Хьожача хана белгалдаьккхад, плана а бюджета а проекташ бІарчча хьайийцача советски общество сихха дегІакхувлара болча парте XXVII съезда стратегически наькъа, экономика доалдеча овлангара перестройка яра йолча ЦК январски, июньски (1987 ш.) Пленумий установкашта жоп луш йолга.

Плана проект шийтталагІча пятилетка заданей кІийлен тІа оттаяь а экономически дегІаахара дикал дІахо тоаяра, производственни потенциал сихха ебаяран цунах пайда эцара эффективность лакхъяран, машинаш елга лаьрхІачул сихагІа дегІадоаладара, общественни производствав отраслеви пропорцен структура эргаьккха тоаяра тІаеразяь а я. Материальнии къахьегамен ресурсаш рационально дІаахийтара гІулакх чІоагІлуш доагІа, хІана аьлча ресурсаш кхоелга халкъа боахама тІа-тІа лакхлуш латта эшараш алсамдахара цаІ мара боаца хьаст хулаш латтандаь. Проекте лоархІаме моттиг дІалоац СЭВ члений - мехкий Іилма - технически прогресса комплексни программа кхоачашъяра гІулакхо.

Проект чІоагІа йола социальни политика кхоачашъяра тІаерзаяь я. Цо ихе шера заданеца нийсдича халкъа боахаме эша товараш арахецача, деш дола гІулакхаш дегІакхувлача, гІишлош хьалъелга шердара капитальни вложенеш хьахецача, социально - культурни сфера материальни база чІоагІъеча, хІаьта иштта, халкъа вахара боарам лакхбара централизованни хьисапе мероприятеш чакхъяхара бюджетни ассигновани еча кхы а лакхагІа дола декхараш хьалхадоах.

1988 шерарча Паччахьалкхен бюджета проект актуальни дІадехараш кхоачашдара, доал дара эффективность лакхъяра, социально-экономически дегІакхувлача керттерча участкашка финансови ресурсашта концентраци яра тІаерзаяь я. Укхаза къаьстта теркам тІабохийт экономе режим чІоагІъяра.

Политбюрос керттерча даькъе 1988 шера плана а бюджета а проекташ мога а яь хургйолча СССР Лакхехьарча Совета сессе хьажара оттае мегаргйолаш лаьрхІар.

1988 шера плана проект ювцача хана белгалдоахар, из толаме кхоачашъяр дукхагІча даькъе укх шера бьача балха хьокхамех тийша хургдолга. Министерстваштеи ведомстваштеи цхьайолча отраслеша нийсдалийта тІехьадисар дІадаккхара, IV-ча квартала а бІарччача 1987 шера а заданеш къамаьл а доацаш кхоачашъелга Іалашдара дола декхар хьалхашка оттадаьд. Партийни, советски, боахамий, профсоюзни, комсомольски органашта тІадиллад къахьегама коллективашка планови заданеш, тІайіица социалистически декхараш толаме кхоачашдайтара, халкъа боахам Іан кийчбайтара тІаберзабаь бола шерра организаторски, массово - политически болх боаржабелга.

Политбюро заседане белгалдаьккхар, халкъа боахам тІа-тІа дегІакхувлалга чІоагІдеча, цун ерригача отраслешка тешаме болх байтача, халкъа боахама доал дара радикальни-реформа практике хаьдда кхоачашъеча 1988 шера план къаьстта лоархІам болаш йолга. ХьатІадоагІача шера денз юкъедоаладу Паччахьалкхен предприятех (объединенех) дола Закон, боахамий расчетеи шоаш шоашта финансированни яреи принципагІа болх барга йоахаргъя ерригача промышленни продукцех 60 процент арахецаш йола предприятеши объединенеши. Цуница дувзаденна министерсташа, ведомстваша, объединенеша, предприятеша, къахьегама коллективаша кердача хьалашка болх бара шоай ханнахьа а дика а кийчо е эшаш хилара теркам тІаэзар. ЛоархІаме да, хІара предприяте, объединене шиий производственни программа оттаяр, продукци дІанйечарца договораш дар, халкъабоахама хьашташ теркал а деш ресурсай йолаш йолча таронех биззагІа пайда ниййбайтара оттаяьча экономически нормативашка хьежжа экономически балха боарам овлангара лакхбара де дезараш тІаэцар.

Заседане дийца а дийца могадир «Республикански доал деча органий болх эргабаьккха - тоабарах бола 1987 шера 17 июлера КПСС ЦК, СССР Министрий Совета Соцам кхоачашбелга вІаштІехьдаккхара дола де дезараш. Союзни республикай, краяй, областий халкъа боахама доал дара лаьрхІа генеральни схемаш оттаяра йола принципальни положенеш белгалъяьхай. Цига белгалдаьккхад управленчески звеньяшка дикагІча оагІорахьа хувцамаш де, управлене аппарата штат кІезигъе, из лелаярга дІадодаш дар лохде дезаш хилар, цу цхьан ханна балха эффективность лакх а еш. Союзни республикай халкъа депутатий моттигерча Советий лакхбенначa лоархІамгеи доал дара кердача экономически методашкеи хьежжа управлене организационни структураш чакхъяха мегаргйолаш лаьрхІад.

ЦК Политбюрос новкъост В. И. Долгих Монгольски Халкъа Республике ваха хиларах болча хоамага ла а дийгІа, цу гІулакхаца хьаштдолча СССР министерствайи ведомствайи кулгалхошта тІадиллад советско - монгольски вІаши цхьана леладу гІулакхаш дІахо дегІакхувлэран эргадаьха тоадаран долча хаьддача дешашка хьожилга.

КПСС ЦК Политбюрос цхьадола чурча а арахьарча а политика кхы дешаш дийца а дийца царех йоаггІаш йола решенеш тІанийцар.

ЯХЬА ДНЕВНИК

ЛаьрхІар кхоачашду

КПСС XXVII съезда, КПСС ЦК январски июньски (1987 ш.) Пленумий решенеш кхоачашъяра шоай дерригa низаш оарцагІдаьха къахьегача Нохч-ГІалгІай цементни завода коллективо дика толамаш доах Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизара накъайодаш.

ДІабахача ийс бетта план 26 сентябре кхоачашъярах рапорт деннад завода къахьегамхоша. Ерригa ара мел хийца продукци лакхерча категорегІа я. Планал совгІа цемент арахецалга дІахохьош да. Ер бутт чакхбалалехьа цун боарам 11 эзар тоннага дІакхоачаргба. Соахка укх ханаца нийсдича 18 процент тІакхийттай предприяте арахеца продукци.

Из деррига а де вІаштІехьдаьннад къахьегамеи технологически дисциплина дика хиларахи, кхом бараи хьурмат дараи тІехьа шерра къовсам лоаттабарахи.

ДІабахача биъ бетта заводе къахьегама овсарле планал 7.2 процент лакхъеннай.

Хадданза технологически режим нийса лоаттаяраца, шоашкара кхычарна масал теларца укхаза белгалбаьннаб машинисташ А. Мишаев, Ш. Испайханов, Х. Эбаев: цементни хьаьрий машинисташ Р. Абдулазимова, З. Шашбулатова; БелАЗ-ий водителаш М. Шабаев, А. Джамулаев, Г. Арснукаев: бийдал чакхйоахача хьаьрий машинисташ З. Музаева Х. Умарова.

ШийтталагІча пятилетка шин шера задани завода болхлоша Октябра юбилейга кхоачашъергхиларах цхьаккха шеко яц.

Деша дай бац

Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизара цІейна эсалча хьокхамашца накъайолха предприятеш, халахете а, вай республике йолаш я.

Къаьстта новкъа да царна юкъе гІишлон организацеш йолаш. Таханарча дийнахьа Нохч-ГІалгІайчене йолча ерригача гІишлон подразделенех аханел совгІа яраш ийс бетта заданех лоархІаяьяц. Цудухьа Нохч-ГІалгІайчен гІишлон управлени а бІарчча хьайийцача дІабахача 9 бетта гІишлон-монтажни балхаш дара план кхоачаш ца еш йисай.

Шоай низашца балхаш дара задани 93 процентий генподрядагІа 94 процентий мара кхоачашъяьц. Цу шинна а хьокхамах цхьана хьанийцача кхоачаш ца деш дисад 7430 эзар сома маьха гІишлон-монтажни балхаш.

ГІулакхаш иштта ледара хилара керттера бахьан да гІишлон подразделенешка наьха къахьегама хьалаш Іалаьмате во хилар, дикагІа дац бытовой хьалаш а. Дуккхача балха участкашка хІанз а йолаш яц салаІара, хІама даара эша бытовкаш. хІаьта йолаш яраш а догІа чуухаш еха тоае езаш я. Дика яц къахьегамен производственнии дисциплина.

Цудухьа Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизара сийна тІайийцача социалистически декхарех, даьсса хабар ца хуле, тамаш йолаш да хІанз ЧИУС-е этта хьал.

КЪУЛБАСЕДА КАВКАЗ ЛОРАЕЧА ДАКЪАЛАЬЦАЧА СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ДАЙМЕХКА ТІЕМА ВЕТЕРАНАШКА

КПСС Нохч-ГІалгІай обкомо, НГІАССР Лакхехьарча Совета Президиумо, НГІАССР Министрий Совето берригача коммунистий, дуккха къамаш дахача автономни республика къахьегамхой цІерагІа дег тІара дІайха моаршал хоатт Нохч-ГІалгІайчен территоре тІа, мехкдаьтта доаккхача Грознена хьатІакхоачача фашистски гІаьрахой совцабаьча, Къулбаседа Кавказ моастагІчох майра лораеча дакъа лаьцача Сийлахь-боккхача Даймехка тІема ветеранашка.

Къулбаседа Кавказ моастагІчох лораяь 45 шу дизар дездеш. Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша чІоагІа баркал оал Тийрка йисте хиннача тІемашка цхьанна хІаманца нийсде йиш йоаца къонахчал, тІема говзал, доккхий нравственни гІулакхаш, социалистически даймехка тешаме хилар гойтача, гитлеровски фашизм эшаеш советски халкъо Сийлахь-йоккха Котало йоаккхача сийдола дакъа юкъедихьача 4-ча, 10-ча гвардейски стрелкови корпусна, 9-ча стрелкови корпуса, 176, 337, 347, 417-ча стрелкови дивизей, 43-ча стрелкови бригада, 52-ча къаьсттача танкови бригада, 4-ча гвардейски артиллерийски полка, кхыдолча доакъойи соединенейи состава бІухой хиннарашта. Республика къахьегамхошта цІаккха дицлургдац Даьхен кортамукъален хургдолча ноахалий ираз бахьан долаш шоай вахар дІаденнача наьха денал, бІаьшеренашка дагалаттаргба Сийлахь-боккхача Даймехка тІема турпалхой.

Халача хана йоккха тІема саготонаш лайнача а котдаьннача а оаш дикка доккха дакъа юкъедихьад, хІанз юкъе а хьу вай мехка экономически оборонни низ чІоагІбеча, парте советски халкъа хьалхашка оттадаь керда, бехктоххаме декхараш кхоачашдеча. Деналерча къахьегама, лакхарча организованностеи дисциплинаи масалаш гойташ, цу ханна оаш боккха низ, энерги, хьаькъал дІалу кагирхошта тІема-патриотически интернациональни кхетам балара гІулакха, къоначa гражданий дегашка уж сийлахь-боккхача вай мехка дай хилара уйла хьалкхею оаш. Оаш дика кхетаду къоначa наха хетараши дезараши, цар дог латта моттигаш, хьашташ, хІанзарча къоначa ноахала вахара хьалаш. Партеси паччахьалкхенои тІема, къахьегама ветеранашта еча йоакхоина жоп луш, революционни, тІема, къахьегама традицех ког гІортилге а еш, оаш хьинаре дакъа лоац производственнии общественнии балха ерригача сферашка, камаьрша пайда эц советски нах коммунистически кхетам болаш хьалкхебеча даькъе Іоаьнча вахара а политически а йоккхача опытах. Вай мехка хулаш йолча, Сийлахь-боккхача Октябра гІулакх дІахохьоча перестройке хьалхарча мугІарашка да шо тахан.

Къулбаседа Кавказ моастагІчох лораяь 45 шу дизара сийна республика къахьегамхошца хулача вІашагІкхетарашка дакъа лаьца тІема ветеранаш, шо шоаш а шун дезал а чІоагІа могаш-маьрша, ираз долаш хилар, КПСС XXVII съезда решенеш кхоачашъеча тІоми герзи доацача машара тІема къовсам лоаттабеча оаш беча балха энерги цІаккха кхоача ца ялар лов тхона.

БІаьшеренашка дахалда Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа советски халкъо гойта денал!

КПСС Нохч-ГІалгІай обком | НГІАССР Лакхехьарча Совета Президиум | НГІАССР Министрий Совет

Кавказ лораяьраш вІашагІкхийттаб

Оаха хоам баь ма хиллара, укх деношка вай республике хьоашалгІа баьхкаб Сийлахь-боккха Даймехка тІом болча хана Нохч-ГІалгІайчен лаьттара моастагІий лелхабеш майра лета бІухой — тІема ветеранаш. Уж хул Грозне, районий тайп-тайпарча къахьегама коллективашка, дешара заведенешка, тІемаш лаьттача моттигашка. Цох дувцаш я ер материал.

ТІемо яь човнаш хІанз а йийрзаяц Малгобека лаьтта. Шовзткъеи пхиъ шу хьалха, къизача тІемашка лергдоаца денал гойташ, советски эскархоша укхаза совцабаьб фашистски гІаьрахой, тІаккха юха а лаьхкаб. Тайп-тайпарча моттигашка го йиш я тІема лераш: сангараш, окопаш, блиндажаш хиннача дика кІоагаш, доташ. Цхьабакъда, массарел кІоаргагІа я наьха дегашта хиннa човнаш. Нагахьа дезал бац укхаза тІемо да, воша, воІ, гаргара е кхоачара саг ца хьош.

ТІема шоллагІа лела юкъекхаьчача хана фашисташ чухьийлхар Кавказе. Ерригa цар уйла Грозненски Бакински мехкдаьтта промыслаш дІалацарца ювзаенна яр. Ахка чакхдала массехк ди дисача хана, Тийркал сехьа а даьнна, фашистски эскар Малгобека гаргагІертар. Цигара кулг дІакховдаде мара ца дезаш яр Къулбаседа Кавказа йоккхагІйолча промышленни центрех цаІ — город Грозный.

Цу бирсача деношка Малгобек лораеш хиннача советски бІухоша, вай мехка дахача дуккхача къамий викалаша, шоай са ца кходеш наха духьалъоттабир моастагІчун ордига. ДІадолхар деноШ, кІираш, бетташ, цхьабакъда арме инарала фон Клейста танкисташи автоматчикаши массехк километр мара дІахобоалабеннабацар. Деналах бехабар уж, котало йоаккхаргхиларах дог дилладар. 1943 шера 3-ча январе фашистски гІаьрахой лаьхкар Малгобекера, тІаккха Моздокера а. ЦІи хезача военачальникаша чІоагІа могайир советски бІухоша укхаза чакхъяьккха тІема операци.

М. МУРАТОВ.

СУРТА ТІА: 337 стрелкови дивизе ветеранаш, Малгобеке хиннача тІемашка дакъалаьцараш.

Н. КОБИАШВИЛЕ сурт.

ДИКА ХОАМАШ

Гудермесски медицински инструменташ еча заводе кІезига бац Сийлахь-боккхача Октябра юбилейга пятилетка шин шера план кхоачашъергья аьнна тІанийца социалистически декхараш хІанзле кхоачашдаь къахьегамхой. ХІанзле предприятерча 42 саго кхоачашдаьд из декхар. Царна юкъе ба слесараш коммунисташ Зайцев Виктор, Фоминов Владимир, кузнец Гладкий Алексей, полировщица Алиева Аминат, заточник Бугаев Гаджи, кхыбараш.

* * *

Гудермесски горпищекомбината коллективо хІанз къахьег 1988 шера февраль бетта чотагІа. Ер шу доладелча гІоне цо арахийцай 4470 эзар сома маьха продукци. Цох хул производственни заданел 46,2 процент дукхагІа продукци цар арахийцалга. Соахка укх ханаца нийсдича къахьегама овсарле планал совгІа лакхъеннай 17 процент.

Продукци хьаеш дІадодар лохдаьд 0,2 процента. Ара мел хецаш йола продукци лакхерчен цхьоалагІчен категорех хиннай. Из чІоагІа хоатташи дІаэцаши я бахача наха.

Комбинате яьржача Октябра хьалхарча социалистически яхье хадданза дика толамаш доахаш белгала ба слесарь Р. Хойрулаев, болхлой В. Удиева, горсовета депутат М. Джамалдиева, Т. Хайдархановa, йоккхагІа йола лаборант В. Хубецова.

Н. БОРИСОВ.

Производства новатораш

ХЬАЛХАЛАТТАРАША ХЬОКХАМ ТЕЛ

СССР 60 шу дизара цІерагІча Грозненски «Оргтехника» яхача производственни объединене кІезига яц шийтталагІча пятилетка хьалхарча шин шера задани Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизара йолча социалистически яхье а яьнна къахьега подразделенеш. Іилма - технически прогресс сихъяра парте оттаяь планаш кхоачашъеча хьинаре дакъалоацаш хьайоагІа уж. Царех цаІ я экспериментальни цех.

КПСС Центральни Комитета, Советски Союза къахьегамхошка даьча кхайкарал тІа къахьегама гварди, аьнна, цІи яьккхай производстве хьалхалаттарех, новаторех — профессиональни говзал лакха йолча, кердадар майрра хьакколлача а балха юкъедоаладеча а граждански позици йолча нахах. Уж ба кердачоа тІехьа, ширдаьнначоаи нийсадоацачоаи духьала кІаьд ца луш къовсам а лоаттабеш, балхаш сихдара болагІа къахьегаш а бахаш а бола нах.

НонагІо ба уж тайпа нах цу цехе. Укхаза вовзаш ва тІахьожама - бустамий приборий наладчик В. Бугров. Цо ший болх массаза а творчески бу. Цо юкъедоаладаьд таристорни схемана температура оттаеш йола регуляторaш хьаелга, болх аттача боаккхаш йола кхы а рацпредложенеш тийннай. Ший балха говзал даим лакхъеш хьавоагІа вакуумни приборашта ремонт еш вола слесарь В. Леншевский. Из ший балха говзал лакхъяь ца Іеш, кхы а чоалхане керда специальносташ Іомаеш а караерзаеш а ва.

Масала, Виталий Александровича Іомаяьй дистиллированни хий доаккхаш йола оборудовани вІашагІъеххара а царна ремонт яра а говзал. Цул совгІа хьехамча а ва из. Ший йІаьхий опыт кагирхошта камаьрша дІател. Дукха ба хІанз цо Іомабаьраш цехе дикагІа лоархІаш болча нахах. Уж ба А. Маматов, В. Назаров.

Ший балха бехктохкам дика кхетабеш я серийни производствана тохкам беш йола Андросова Нина Яковлевна. Ерригa технологически зІы чакхйоалача ше латте а, брак чакх ца ялийтара бІарг сийрда лоаттабу. Цунах тийша да госприемка членашка дІалу продукци тешамеи дикеи хилар. ХІаьта Нина Яковлевнас хьинаре къахьегалга гойташ я «XI пятилетка ударник» яха наьхка тІа йоаллаю Знак. Н. Андросова производства общественни вахаре а хьинаре дакъа лоацаш я: администраце боахам лелабара деша тІахьожам лоаттабеча комиссена керте латт из, хІаьта цеха халкъа тІахьожама группа председатела заместитель а я.

Іилма - технически прогресс сихъеча доккха дакъа лоац инженерно - технически болхлоша. Цеха технологически бюро группа кулгалхочун В. Сугоева чота тІа кІезига яц маьхера изобретенеши рационализаторски предложенеши. Цо дукха ха йоацаш яьча «оседни пленкай дикалга хьожаш тІахьожам лоаттабара способ» яхача изобретенех авторски тешал делар цунна. Из а кхыйола а изобретенеш хьаяр бахьан долаш Виталий Анатольевича «СССР изобретатель» яха сийлен цІи а еннай.

— Виталий Анатольевич Сугоева цехе болх бу ялхайтталагІа шу да, — йоах цеха начальника В. Браницке, — Цо хьинаре дакъа лоац процессашта технологически кийчо еча, керда техника караерзаеча.

Экспериментальни цеха начальника чота тІа а я тоъал изобретенеши рацпредложенеши. Из юкъевода объединене творчески группана. В. Браницкех а цу групперча кхыча членех а, кийч а яь мехка халкъбоахама электрофотографически техника юкъейоалаярах СССР Министрий Совета преме лауреаташ баьб. ВІалла а дицлургдац Виктор Владиславовича шийна а ший новкъосташта а Кремле лауреата дипломаши наькха тІа йоахкаю знакаши хьаенна ди.

Цеха коллективе къахьегама хьинар айдаьд КПСС ЦК июньски (1987 ш.) Пленума решенеша. Уж кхоачашъяра шерра социалистически яхь яьржай.

ТІеххьарча шерашка цеха къахьегама овсарле лакхлуш хьаенай. Завод хьайийллача денз укхаза арахеца изделеш кхозза гаргга дегІаяьхкай. Бакъда, духхьал укх пятилетка шерашка арахеца продукци иззал кхы а дегІайоалае еза.

— Из атта деце а кхоачашде йиш йолаш декхар да, — йоах цеха начальника В. Браницке. — Къаьстта къахьегама кердача формаех; хьахиннар вІаши нийсдеш, опыт кердайоахаш, моральнии материальнии стимулех нийса пайда а эцаш, социалистически яхь шерагІа йоаржае вІаштІехьдоале.

Дисциплина чІоагІъяра йоакхо ю цеха коллективе. Из телхаеш моттигаш-м нийслу. Из ца зувш дисац, сентябрь бетта даьхача толамашка диллача яхье призовой моттиг кхоачар цеха, хІаьта цхьа прогул хилар бахьанце цеха коллектив яхьа итогашта юкъера яьлар. Коллектива моральни а, материальни а зе кхийтар. Бакъда, чІоагІагІа «хІама» кхийтар прогульщика. КхойтталагІча алапех ваьлар из, хІаьта ахкан замалахьара отпуск Іан бетташка а яьккхар.

ЧІоагІбаьб укхаза корта бохабу малараш меларашцара къовсам а. Соахка декабрь бетта «пелинга» тІакхувш хинна цаІ балхара дІаваьккхача денз цехера цІенденна дІадаьлар из зулам.

Яхьи чІоагІа къахьегама дисциплинеи вІаши къоасталуш дац, белгалдоаккх КПСС ЦК июньски (1987 ш.) Пленума материалаш тІа. Коллективера хІара саг къахьегам безара, доккхача эздела а хьинара а хьокхам хинна дІаотта веза яхалга да из. Цунга кхача гІерт цеха коллектив.

Проблемаш а нийслу укхаза. Атта дац кадрай дош. Токарашкареи гальваникашкареи дІа мел нийкхачар духьал шоай цхьа специализаци я, цудухьа укхаза, шоаш кийчъю шоашта эша кадраш. Балха хьанийбу цхьоалагІча разрядагІа бола болхлой, цул тІехьагІа дІатІачІоагІбу царна опыт йола хьехамчий. Шоай говзал цар караерзаярга хьежжа аргІанара квалификационни разрядаш лу. Аттачарех-м дац из гІулакх, хІаьта а укхаза Іомабенна баьннараш балхара дІабовлац. Цудухьа кадраш хувцалулга цІенденна дІадаьннад.

А.-Г. УГУРЧИЕВ.

МЕБЕЛЬЩИКИЙ БУВЗАМАШ

ДІахо дІахьош да «Терек» яхача Нохч-ГІалгІай производственни мебельно-дахчах хІамаш еча объединенеи «Севкавпроектмебель» яхача Волгоградски Іилман-производственни объединенеи специалисташта юкъера беркате бувзамаш. Дукха ха йоацаш волгоградцаша кийчъяьй кІезигатоксични хьу теда плиташ арахеца керда прогрессивни технологи. Из технологи толаме караерзаю «Терек» яхача объединене а.

Грозненцаша из караерзаьчул тІехьагІа вай мебель кхы а чІоагІагІа хургья, тоалургда цун сибати гигиенически свойствашиш.

В. ЧЕРКАШИН,
г. Волгоград.

Парторганизацешка — отчеташи хоржамаши

ГIАЛАТАШ БЕЛГАЛДОАХАШ

Боккха лоархIам болаш а Iалаьмате бехктокхаме а ха я хIанз партийни организацей вахаре. Чакхйоалаш латт партийни организацешка отчеташи хоржамаши дара кампани. ДIаяхача отчетни юкъагIа шоашта де карагIдаьннарех, динза дисачох, тIехьа тIайоагIача хана шоашта хьалхашка латтача декхарех а дувцаш, шоаш баьча организационно - партийни балха, атеистически, интернациональни кхетам балара, политико - массови балха принципиальни а хаьдда а мах бе беза коммунисташа чакхъяьнначa юкъагIа шоай керттера йолча собране.

Цу дIадехарий позицеш тIара шоай партийни организацена карагIдаьнначох а де аьттув ца боалаш юкъагIдисачох а гуччахьа дувцаш яр Малгобекски маьхк еча завода партийни организаце секретара Ф. Евлоевас яь доклад. Завода технолог йолча цун дика вIаштIехьдаьлар шоай предприяте латта сурт долчча тайпара хьахьокха а хIара коммуниста даьчох хаьдда дувца а.

Йоккха яц завода коллектив, бакъда, лоархIаме ба цо беш бола болх — чам болча дикача маькхаца городе а гонахьарча юрташка а баха нах Iалашбар. Цох дика лоархIа а бу маькх йоттараш. Заводерча йиъ бригадах цаI яц шиї декхараш а план а кхоачаш ца еш. Хьаьнала къахьегаш ва хIаравар ши-шиї моттиге, производствах дог лаз, балха тIа даим кердадар лех. Из иштта хилар бахьан долаш отчетни юкъагIа цхьа бутт дIабахийтабац заводчанаша пачхахьалкхен план кхоачаш ца еш. Шу доладелча денз планагIа йоагIачул ткъо эзар совгIча сома маьха продукци ехкай заводо. Дика къахьегарца цхьана йоакхо ю малгобекски маькх йоттараша шеддолчун кхом а хьурмат а дара, продукцега дIадодар ма хулла лохдара. Из бахьан долаш кхо эзар сома маьха гаргга пайда хиннаб предприятена. Цо таро еннай наха луча алапе боарам лакх а беш, царна премеш а маьхера совгIаташ а тела.

XIара дийнахьи-буси 14—16 тонн маькха-булочни изделеш арахец заводо, хIаьта оборудоване низага диллача 20 тоннага дIакхоачае а йиш я из. Йоккха терко яьй коллективо, коммунисташа шоай предприяте производствана интенсификаци, модернизаци яра дешай. Отчетни юкъагIа укхаза болх бе йолаялийтай кердача тайпара йолча технически оборудоване 8 единица, цхьайолча участкашкарча оборудованена модернизаци яьй.

Цу лоархIамеча балха тIа хьинаре дакъа лаьцад завода рационализатораша. Царех ба Даурбеков Хьасан, Сайфулаев Полад, Беков Мовлатгири. Электропривода цар яьча реконструкце таро еннай завода 800 сома маьха экономически эффект яла, дуккха электроэнерги кхое. XIаьта эггара лоархIамегIадар — цу привода болх дуккха тешамегIа беш хилар. ШоллагIа цар юкъейоалаяьча рацпредложенс аьттув боалийт шера 30 тонн гаргга хьоар кходе, хIаьта цхьан тонна мах 260 сом ба. Иштта дика къахьийгад рационализатораша соахка а. Цар цу хана яьча рацпредложенеша аьттув балийтар 1,5 эзар сома пайда бе.

Отчетни юкъагIа къаьстта теркам тIабахийтаб коммунисташа шоай коллективера социалистически яхь шерра йоаржаяра, цун гласность дегIакхувлара. Тахан предприяте а бIарччача районе а дика бовзаш ба Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузача юбилей сийна лоаттабеча къахьегама къовсаме хьалхалатташ бола маьхк йоттараш Яндиева Хьанифа, Пешхоева Марха, Коттоева Залина, мастер Петрова Вера. «Мастер - говзанча» яха ВЛКСМ ЦК Сийлен Знак еннай мастера Мамилов Башира, хIаьта Къахьегама Сийлен II-чен III-чен степений ордений кавалера бод бехкаш йолча Дзортова Марема, а еннай «За трудовое отличие» яха медаль. Дика толамаш дахарца белгалбаьннаб В. Цокиева, Л. Баймурзиева, З. Бокова, кхыбараш. Энгиноева Новсата кулгалду бIарчча смена даим а хьалхалатташ хьайоагIарех цаI я.

Завода коллектив тайп-тайпарча къамех болча нахах латташ я. Цудухьа боккха теркам тIабахийта баьб партийни организаце интернациональни, атеистически кхетам балара болх. Деррига а юкъара да укхаза. — дика а во а, вIаши оагIув хьаллоацаш ба.

ЦаI санна массава а раьза волаш, щу доладелча денз, коллективни подряд юкъейоалаьй бригадашка, вIашагIъехкай бригадай Советаш, боагIача тайпара пайда эц къахьегаме дакъа лацара коэффициентах.

Парторганизацена чувоагIача 14 коммунистах цхьаь цаI витавац хIараненa хаьдда партийни поручени ца луш. Иштта женсовета председатель я Яндиева Хьанифа, халкъа тIахьожама группа кулгалхо ва Сайфулаев Полад, завода директора коммуниста Х. Булгучевна тIадиллад гойтара агитаци боагIача боараме лоаттаелга. Иштта дIа-хьа дийкъад кхыбарий декхараш а.

Цу дерригне аьттув беннаб вай лакхе дийца толамаш даха. Цхьабакъда, партийни организаце баьча балха тIа нийсденнад цхьацадола кхоачамбоацараш а. Царех керттера да шоай мугIараш шердара коммунисташа кIезига йоакхо яьлга. Отчетни юкъагIа парте мугIарашка цхьаь цхьа саг хьанийцавац, дегIаахара база хиннаяле а. 12 саг чувоагIаш Коттоева Зарина керте латта комсомольски организаци я предприяте, иштта болаш ба союза членаш боаца кагирхой а. Бакъда, ВЛКСМ членалла а саг хьанийцавац.

Маьхк кийчъяра планаш даим а тIехкхоачашъяьяле а, лоархIабаьбац заводчанаш булкингаш арахецара планах. Коммунисташа лерттIа йоакхо яьяц цу деша.

— Партийни организаце чакхъяха лаьрхIа мероприятеш цкъаза кхоачаш ца еш йисара вай хIаране бехк ба, — аьлар ше къамаьл деш коммуниста И. Бекова. — Забраковкаш еш хиларо къаьгга хьахьокх вай технологически группа болх боагIача боараме ца хиналга. ДоагIача бесса хьадехац вай хIанз а мастерашкара - технологашкара, шоаш беча балхах дувцаш цар еча отчеташка ладийгIадац вай. Из йоккха ледарло я.

Иштта, заводе болх беш яц прачечни, столови, во болх бу электроэнерги луча службаша. Шозза-кхозза моттигаш нийсъенай кондицех доаца хьоар заводе хьадайташ. Болх чIоаггIа юхатетт цкъазза лерттIа Iи ца хиларо а. Бод дика хилар пайдана дац, ма эшша Iи ца хилча. Уж дешаш шиї теркама кIал лоаттадаьдац партийни организаце, берригача коммунисташа, цхьабола парте членаш тIера хиннабац партийни собранешка хьааха, кхыдола кхоачамбоацараш нийсдалийтад, яхаш белгалдаькхар шоаш къамаьл деш коммунисташа В. Петровас, М. Зурабова, П. Сайфулаева, Х. Божевас.

Шоаш ца даьчох гуччахьа дувцаш, дIахо йолча хана уж гIалаташ дIадахара де дезар белгалдоахаш принципиальни, бакъдар духхьала дIаоалача хьале чакхъяьлар собрани. Шоашта дIахо а кулгалдара цIаькхазза а тешам белар коммунисташа Евлоева Фадимана, из юха а парторганизаце секретаралла а хержар.

Р. АУШЕВ.

Дикача нахах

ДЕЗАШ КАРАЛЬЦА ГIУЛАКХ

ЗIамига волча хана денз цхьан говзала тIакхувш, цунна безам тIабодаш хул цхьавола саг. Шиї тайпара езалу цунна из. ДукхагIча даькъе тIехьагIа, воккха ме хул цу говзалца дувз цо шиї дIахора деррига вахар.

Иштта хилар из Магомадова Румане вахаре а. Шийна дага мел доагIача хана хIамаш тегара тIера йолаш хьаенай из. Школе деша ягIача хана, цунна дукхагIа еза урокаш, барзкъаш доахеи хIамаш теген Iомалураш яр. XIамаш тегача машинкаца болх бе ховра Руманена шиї кхойтта шу даьлча денз.

Цунна-м цу хана а могар чоалхане доаца, нанас ло баьккха хьаденна барзкъа тега. Нагахьа аьттув ца боалаш моттиг нийсъелча йоккхагIа йола йиша, нана оарцагIйоалар. Цар хадданза хьалхадоахар барзкъа мишта тега деза. Школа йистеяккхара хетаьча сайрийна ше тийга коч тIаювхаш яр Румани. ДIахорча вахара уйла е езаш яцар йоI. Къахьегама никъ херже дукха ха яр.

Грозненски швейни производственни объединене цхьоалагIча цехе хIамаш тегачун ученица йолаш дIайолаелар из болх бе. Безамца тIанийцар цеха коллективо. Хьехамча яр цун Асхабова Айза. ЧIоагIа доттагIал тоссаделар царна юкъе. XIанз Румане шийх а кхычар хьехамча хинначул тIехьагIа а хаьдадац царна юкъера доттагIал. ЦIаккха а дицлургдац Руманена Айзас бокъонца говзанча хила шийна даь новкъостал.

— Балха йоагIача хана сона моттар хIамаш тегачун говзал йизза сайна ховш санна, — йоах Магомадовас. — Бакъда, болх бе йолаеннача дийнахьа кхийтар сайна ховр мел кIезига да, визза специалист хила мел къахьега деза.

Цхьайолча хана шек ювлаш моттигаш а нийслора — нийса бий-хьогI херже къахьегама никъ, аьле. Бакъда, цун шеконаш дIайоахар йIаьхий опыт йолча новкъосташа, къаьстта Асхабова Айзас.

...Дукха ха яккханзар Румане ученица йолаш. Цхьа-ши бутт боаллаше хьалхарча разряда экзамен дIаелар, цул тIехьагIа ялх бутт баьлча — шоллагIча разряда. XIанз кхоалагIча разрядагIа къахьегаш я. ДукхагIа мел йола балха операцеш йизза караерзаьй цо. Цехерча моллагIча оборудоване тIа болх бе хов цунна. Цу гIулакхо чIоагIа гIо ду бригадера саг цамогаш цIагIа висача, цун моттиг хьа а лаьца, болх бе ховш хиларо.

XIанз-м цехе дукха ба Румане хьехамчал леладеш а леладаь а мехкарий. Царех ба Ибрагимова Роза, Берсанукаева Айзан, Умаева Зайнап, кхыбараш. Дукха ха йоаццаш училище яьккха мехкарий ба Магомадовас хIанз новкъостал дераш.

— Каст-каста цхьацца хIама хатта боагIа уж, — яхаш дувц Магомадовас, — тIаккха дIа ца хьийхача йиш мичай, хIама хара тIакхувш хилар ма дий, эггара хьалха, сага говзал езаялара дола тешал. Из деррига дIадаьккхача а, цхьан хана сайна деш хинна гIо дагадох сона.

Шиї балха нормаш хадданза тIехкхоачашъю Румане. Нагахьа смена дIайодац цо 120 — 130 процент норма кхоачаш ца еш. Цхьабакъда, цун балха тIа а нийслу цхьацца бахьанех декхараш дизза кхоачаш ца деш моттигаш.

Белгалдаккха дезаш да, Румане къахьегаш йола шоллагIа участок хьалхагIа цехе дикагIчарех лоархIаш хиналга. ТIехьагIа талха доладелар хьокхамаш: Цу дерригне сатем боабора Магомадовай. Цул совгIа цеха комсомольски организаце секретарь а хилар цунах.

— ЧIоагIа новкъа хул сона хьалха латта производственник хиларах тарра, хьай участок тIехьаюсачар хьалъяккха магац хьона аьлча, — яхаш дувц Магомадовас. — XIаьта собранешка а бувц оаха дисциплина телхаераш, царна административни хьисапе бехкаш а ду. Бакъда, деша овла цунах латтац сога хаьттача. Эшаш фуд аьлча, наьха балха лостам бала, къахьегам вIаштIехьбаккха ховш бола нах ба эшараш.

Участка болх тоабаларга цо чIоагIа дог доахалга хоалу Магомадовайга ладувгIаш, хIаьта йиълагIча участках цо доккхал делга а гуш да. Из-м кхетадеш а да, ерригача цехе къахьегача нахах доккхагIа дола дакъа кагирхойи комсомольцаши ба.

Дуккха а совгIаташ тийннад Руманена хьаьнала къахьегам белгалбоаккхаш. «Шиї профессегIа дикагIа яр» яха цIи делаю цо.

Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузача денга шийтталагIча пятилетка шин шера задани кхоачашъергья, аьнна тIанийца хинна социалистически декхар цехе массарел хьалха кхоачашдаьрех я Магомадова. XIанзчул ши кIира хьалха рапорт делар цу хьакъехьа Румане.

У. АЗАМАТОВ.

ДЕГIААХАРА НАЬКЪАГIА

Шалински район

ЛАКХАЛЕНГАРА ЛАКХАЛЕНГА

Дукха ха ялалехьа деррига советски халкъо, прогрессивни адамлено дездергда Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизар. КПСС XXVII съезда, цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумий исторически решенешта гIулакхаща жоп а луш, къахьегамеи общественни вахарен башха-дика толамаш доахаш накъаболх цу юбилейна Шалински района къахьегамхой.

Эггара сийлахьча нохчий коммуниста, революце мурда Шерипов Асланбека Нохчийн ГIалгIайн мехкашка Советий Iаьдал доакхкача шерашка яздаьд: «Эрсашта санна еза я вайна эрсий революци... хIанз вай кхы никъ бац Советски Iаьдалцара бар мара...

1919 шера август—октябра бетташка Шаьла, Серженъ-Юрт, ЗIамигача АтагIа, БелгIатой яхача юрташка баьхача наха, кхычар Советий Iаьдал бахьан долаш бирса тIом лоаттабаьб кIайгвардейцашца.

Шоай дай, даьдай революционни, тIема, къахьегама традицеш дIахо а кхухьаш Октябра 70 шу дизара сийна яьржача социалистически яхье хьинаре дакъа а лаьца, лакха хьокхамаш гойташ хьайоагIа Нохч-ГIалгIай цементни завода, дулхкомбината, «ЧИВС» объединене ПМК-11, Шалински мехлесхоза, райпищекомбината алкогольни дсаца маларaш хьадеча завода, «Курчалойский», «Джалка» совхозий коллективаш. Цар хьаьналча къахьегамо вIаштIехьдалийтад промышленни продукци пачхаьалкхенга йохкара бархI бетта йола план 104 процент кхоачашъе, вешта аьлча, планал тIех ехкай 2 миллион 418 эзар сома маьха продукци. ДIадахача шераца нийсдича духхьала промышленносте 10 процент лакхъеннай къахьегама овсарле. Нагахьа санна, 1982 шера 80 миллион 752 эзар сома маьха товарни продукци арахийцаяле, карарча шера цу тайпарча программах 9 бетта лоархIабир района къахьегамхой.

Хоалуш да агропромышленни комплекса болхлоша гойта къахьегама хьокхамаш а. Иштта, карарча шера планал совгIа пачхаьалкхенга дехкад 337 тонн ялат, хIаьта пятилетка хьалхарча шин шера итогегIа — 2,5 эзар тонн. 3 процент дукхагIа яьккхай шура. Шоаш тIанийца социалистически декхараш тешшаме кхоачашду хьайбай продукци яккхара юбилейни заданеш 9 бетта кхоачашъе, аьнна, болам дIаболабаьча «Курчалойскийн» «Джалкен» совхозий коллективаша. Укхаза дагадоха деза, хьайбай продукци дукхагIа кийчъяран яккхаран тIехьа лелаяьча республикански социалистически яхьа итогегIа, хьалхара моттиг а хьожаеш, «Курчалойский» совхоза коллектива КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен карара кара тела ЦIе байракх енналга.

Тахан районе вах 20 къамех вола 130 эзар совгIа саг. Цунга хьежжа оаха боккха теркам тIабохийташ леладу район социально - экономически дегIайоалаяра дош. XIанз къаьнарча промышленни предприятешта реконструкци еш я, хьалъе лерхI кердаяраш: «Красный молот» завода филиал город Аргуне, йоккхапанельни цIенош ду завод Шаьла, маьхк ю завод Курчалое, иштта кхы дIахо.

Сихача темпаща хьалъю районе бахача наьха фусамаш. Соахка хьалйир 5717 квадратни метр фусамаш, хIаьта карарча шера шозза дукхагIа эксплуатаце дIачуяла лаьрхIад уж.

Деша даха ха йоацача берий учреждениеех лаьца дувцаш, белгалдаккха деза, Чири-Юрт, Автуры яхача юрташка 280 моттиг йола берий бешамаш болх бе йолаенналга. XIаьта Шаьла, «Джалка» совхозо бахача наьха цIа хьа а нийца, из тоа а дац, цунах 50 моттиг йола берий беш хьайир. Иштта совхоза контора хинна здани берий беша дIаелар Майртуп яхача юрта а. ХоспособагIа берий бешамаш еш я «Аргунское», «Шалинское» яха ремонтно - транспортни предприятеш. Амма, деша даха ха кхачанза долча бераштa лаьрхIа учрежденеш хIаьта а тоъаш яц.

Халахете а, кхы а вогIча хьале я района 44 школа. Уж 16 эзар моттига лаьрхIа мара яц, хIаьта дешаш 32 эзар дешархо ва. ШийттлагIча пятилетка шерашка лаьрхIад 5730 моттиг йола Шаьла, Автуре, Герменчуке, Мескер - Юрта, Курчалое керда школаш хьалъе. Кхетаде хала дац, уж а тоъарг ца хилар.

Таханарча хано дIадехарашка хьежжа бац районе дарбан учреждениешка медицински новкъостал дара боарам. Геттара а эсала я цар материально - технически база. Российски Федераце нормагIа юкъера хьанийцача 138,6 маьнги хила безача, 10 эзар сага 83 маьнги мара нхачац. Района унахцIено тоаяра духьа карарча пятилетке хьалъе лерхI йиъ лорий амбулатори, Аргунски медсанчасте шиъ медицински корпус. Царех цхьа корпус (60 маьнгена лаьрхIа) болх бе йолаеннай. Хьалъяь йистейоалаш латт шоллагIъяр а. Эксплуатаце дIаеннай Мескер-Юрта лорий амбулатори, хIаьта хьалъеш латт — Аллерой юрта а.

XIаьта а къахьегамхошта стационарни амбулаторни дарба дара гIулакх тоадара, гаьна ца доаккхаш хьалъе еза кхы а типови больницаш.

Дукха йоакхо ю районе наьха культурни салаIар вIаштIехьдаккхара. Масала, дукха ха йоаццаш Шаьла болх бе йолаеннай керда «Победа» яха кинотеатр, культура ЦIа хьалде болабеннаб Курчалое. XIаране 300 моттиг а йолаш юртара культура цIенош хьалдергда Мескер-Юрта, ЗIамигача АтагIа, Керда Вахар яхача юрта. Иштта лерхI спортивни комплексаш хьалъе а.

Цу дерригне, шеко а йоацаш, дийнъергья сага фактор, шеръергья, чIоагIъергья вай мехка хулаш латта перестройка.

Н. ДААЕВ,
Шалински райисполкома председатель.

Шалински аьшкабетонни изделеш еча заводе шерра яьржай Октябра 70 шу дизара ма боаггIара накъабахара йола социалистически яхь. Къахьегама къовсаме хьалхалаттараштa юкъе каст-каста йоах комсомольций, къонача коммунистий цIераш. Царех цаI я лаборантка къона коммунист Умарова Разета. Шийна тIадилла моллагIа а декхар цIенеи тIехдикеи кхоачашдеш хилар, лакха бехктокхам болаш хилар — уж оамалаш я Разета белгалйоаккхараш. Из хержай завода халкъа тIахьожама керттерча группа член.

СУРТА ТIА: Шалински аьшкбетонни изделеш еча завода лаборантка Р. Умарова.

А. САЛАМОВА сурт.

КЪАХЬЕГАМАХ САЛОIАМ ХИЛЧА

ЗIамига АтагIа. Из юрт я Шалински районе. Цхьан хана хинна хила мег из зIамига, цхьабакъда, хIанз яц. XIана аьлча, чIоагIа шеръеннай, дегIаенай юрт, дукха нах бах укхаза. Тахан са юрта бах дика хьехархой, цIи хеза лаьтта леладераш, лораш. КIезига бац укхазара хьабаьнна партийни советски болхлой, хIаьта моттигерча лаьрххIа баьций ги доаккхаш йолча «Предгорный» совхоза цIи республике меттел, вай мехка а йовзаш я.

Къаьстта хьинаре къахьег юртахоша карарча шера. Из кхетадеш да. Беррига а советски нах санна, сийленца накъабаха гIерт уж Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизара. Дика къахьийгар тха кхаш леладераша укх юбилейни шера. План 800 тонн йолаш пачхаьалкхенга дехкар 1100 тонн ялат. Лакха да хьайбаш леладерий хьокхамаш а. Октябра цIей дездеча деношка пачхаьалкхенга шурен дулхи дохкара пятилетка хьалхарча шин шера план кхоачашъе, аьнна, дош деннад цар. XIаьта дIабахача бархI бетта хьокхамаш укх тайпара да: план 390 тонн йолаш приемни пункте дIакхачийтай 432 тонн шура. Из цифра соахкарча боарамал дуккха лакхагIа я.

Тахан шурий - товарни ферме болча 256 Iаттах хIаране дийнахьа 10 килограмм шура лу, е соахка цу хана яьккхачул 2,5 килограмм дукхагIа.

Мишта вIаштIехьдаьннад тха хьайбай продукци яккхара хьалха районе тIехьаюсаш хинна совхоза хьалхалаттарий мугIарашка оттае? Новкъостал дир къахьегамеи производственни дисциплина, доакъара база чIоагIъяро, къаьстта хьайбай боахаме дезала подряд юкъейоалаяро. Карарча шера доаханча хIара керта 23 центнер доакъара единица Iалашъе лерхIаш ба совхоза хьайбаш леладераш.

Совхоза коллектива юкъе чIоагIа сийдеш а лоархIаш а ба лакха правительствени совгIаташ денна цIи хеза лаьтта леладераш Мусалаев Алхазур. Абдулкадыров Увайс, хьайбаш леладераш Тохтарова Зура, Висханова Бирлант, Бахаева Румани, Уцаев Мовла, Даташев Султан, Бахаев Ваха, кхыбараш. Цар шоай хьаьналча къахьегамца чIоагIъю совхоза экономика, дика хьокхам тел балхарча новкъосташта.

Л. ХУНКЕРХАНОВ,
«Предгорный» совхоза паркома секретарь.

ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАДАЬД

Октябра 70 шу дизара сийленца накъадахара тха совхоза къахьегамхоша инициатива кхайкайир пачхаьалкхенга шурен дулхи дохкара 9 бетта йола план ханал хьалха кхоачашъергья, аьнна. Из болам могабир КПСС Шалински райкома бюрос.

Оаха кхетадора тIанийца декхар мел бехктокхаме да, цхьабакъда, тхо тийшадар къахьегама котало йоаккхаргхиларах. Хьайбай боахам берригa а бригадни подряда тIа баьккхаб оаха. Пайда хьа я беш, хьурмат а деш къахьег наха. Духхьала шурий-товарни ферме техника кIезигълярах пхиъ трактор мукъаьлар. Тоадир хьайбаш кхоабалген леладелген, хьадир хьайбаш леладерашта дика къахьегамеи салаIареи хьалаш. Даьче, толам баккха карагIдаьлар. Июль бутт юкъекхоачаш лоархIадир тхо 9 бетта йолча программах, хIаьта сентябрь бутт болалуш пачхаьалкхенга ехкар 809 тонн шура. Из соахка цу юкъа яьккхачул 170 тонн дукхагIа я. Иштта дикка дукхагIа дехкад пачхаьалкхенга дулх а.

Укх шера 8 бетта яьча итогегIа планагIа доагIар 51 сом и 19 кепиги долаш цхьа тонн шура йоаккхаш дIадахар 35 сом мара хиланзар. XIаьта планал 29 сом и 46 кепиги кIезигагIа хилар цхьа центнер дулх доаккхаш дIадахар а. Юкъера хьанийцача, соахка хиннaчул 110 эзар сом кIезигагIа хилар хьайбай боахамга цу юкъа дIадахар.

Октябра сийна лелаеча къахьегама вахте дика белгалйоал доьяркаш В. Вандова, М. Усманова, Я. Ахмадова, кхыбараш. Масала, В. Вандовас, хIанзлехьа кхоачашъяьй шера план. XIара кхоабача Iаттагара яьккха езар 2327 килограмм шура йолаш цо яьккхай 2462 килограмм.

Доккхий толамаш даьхар АйдамировгIар дезало: Мухьаде, Митас, Хьаврас.

М. УСМАНОВА,
«Курчалойский» совхоза доярка.

Хетаргахьа Шалински районе бахача наха юкъе саг нийслургвац Сийлахь-боккхача Даймехка тIема ветерана Гайсуркаев Мохьмада цIи ца йовзаш. Цун вахар айхха дувзаденна да вай мехка истореца. Пенсе ваха, дикка ха яле а, бакъда, ветеран Iохайна воагIалац. Цо шиї вахара опыт, деррига а хьинар дIалу кагирхошта юкъе тIемапатриотически кхетам балара, цар Даьхенцара безам чIоагIбара.

СУРТА ТIА: тIемен къахьегамен ветеран М. Гайсуркаев (юкъе латтар) хьехам луш ва допризывникашта.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

Деррига а сага духьа

XIанзара промышленни город Аргун хьахиннай Устрадоай яха юрт хиннача моттиге. Укхаза я 70 совгIа предприяти. Масала, «Аргунводпром» яха производственни объединени, «Пищемаш» завод, Нохч-ГIалгIай шекара завод, цIенош хьалду комбинат, кхоъ совхоз, иштта кхы дIахо а.

Шалински района промышленни производства продукцех 60 совгIа процент яраш арахец аргунски предприятешен организацешен. Хоалуш дукхагIа продукци арахеца баьлар укхаза керда маькхапродукташ хьаю комбинати «Красный молот» завода филиали болх бе йолаелча денз.

Денгара денга йоккхагIа хулаш, хозлуш йоагIа город Аргун. XIара шера республика лоаман районашкара итташ-бIаьш дезалаш баха ховш укхаза. Царна лаьрхIа хьалъеш латт чубаха фусамаш, соцкультбыта объекташ. Духхьала дIадахача шера «Промжелдортранс» яхача предприяте болхлошта лаьрхIа хьалъяьй 2780 квадратни метр фусамаш, хIаьта ПМК-5 — 2606 квадратни метр. Укх шера йоккхагIйолча йиъ промышленни предприяте хьалдаь йистедоаккхаргда дукха этажаш йола цIенош. Чакхдоалаш латт 60 моттига лаьрхIа Аргунски медсанчаста корпус хьалъяра балхаш. ШийттагIа пятилетка чакхъялалехьа хьалъергья кхы а 240 менги латта стационарни дарба ду цхьаькха цхьа корпус, шин сменагIа 500 саг тIаэца таро хургйола поликлиника а йолаш.

XIанз дувцаргда вай города Аргуна берийн дешархойн учреждениеех лаьца. Укхаза болх беш я шиъ профессионально - технически училище, 4026 моттиг йола йиъ юкъерча дешара школа. Бакъда, хIанз уж а тоъац. Цудухьа карарча пятилетка шерашка хьае лаьрхIад кхы а цхьаькха типови школеи цхьоалагIча школана 620 моттиг йола пристройкеи. «Аргунское» ремонтно-технически предприяте коллектива лаьрхIа хьалъе болабеннаб 140 моттиг йола берий беш. Иштта лаьрхIад «Красный молот» завода филиала болхлошта а 330 моттиг йола берий беш хьалъе а.

ТIайоагIача хана Аргунах хила еза вай республике эггара йоккхагIчарехи хозагIчарехи цхьа город. XIанз укхаза 24 гектар майда чу а лоацаш хьаеш латт городской парк. Парке хургья бассейн, стадион, спорта майдаш, ловзарий павильонаш, кхесташ йола йоккха чарх, ловзараш ду автоматаш, лодкаш хехка станцеш.

Доккхий хувцамаш хулаш латт района унахцIено лорадяра даькъе. ТIеххьарча хана хоалуш дукхагIа хиннай дарбан учрежденеш. тоаденнад наха деш дола медицински гIулакх. Шалински районе болх беш я 4 больница. 9 амбулатори, 4 фельдшерско-акушерски пункт, 14 унахцIенон пункт.

XII пятилетка чакхъялалехьа амбулатореш хургья кхы а Аллерой, Октябрьски, ЗIамига-АтагIа яхача юрташка; фельдшерско - акушерски пункташ — Дуба - Юрта, «Къулбаседа - Кавказская» яхача коа тIара оалхазараш леладеча фабрика болхлой бахача поселке; Аргунски медсанчасте хургья терапевтически корпус; Шаьла, Курчалой яхача юрташкеи город Аргунеи — шурий кухнеш.

Белггала хувцамаш хиннад юрташка клубаш хьалъеча а. Масала, наха дуккхача шерашка хьийжа керда клуб хьалъяьй Шаьла, райцентре. Культурни кхуврчаш хьалдергда района кхыча юрташка а.

Дукха ха йисаяц советски халкъа доккха цIей хьатIакхача. Цу юбилейга кийчлуш ба республике эггара йоккхагIчарех лоархIача Шалински района къахьегамхой. XIаьта шоаш тIанийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачащдеш накъаболх шаьлахой Октябра 70 шу дизара.

А. ТЕМИРСУЛТАНОВ.

Болхлочун уйлаш

ВО ПРОДУКЦИ— ДОККХА ЗЕ

«Терек» яхача мебельно-дахчан хIамаш еча НохчГIалгIайн производственни объединене фанеровально-заготовительни цеха коллективо укх шера тIанйцача социалистически декхарий лоархIаме пункт я цкъа дIахьоккхаше чакхйоалийтача продукце боарам 95 процентага дIакхоачабергба, аьнна.

Тха цхьоалагIча участкана доагIаш а да из. Оаха керттера хьокхам лоархI цох, хIана аьлча, тахан беррига а теркам тIабахийта беза арахецаш мел йола продукци даккха хIама доацаш дика хилийтара.

Цу оагIонга диллача тха хьокхамаш во даце а уж кхы а дикагIа хила йиш яр.

Сево юхатетт гIулакх?

Цкъа-дале, Ермоловски филиалера хьаухийта дахчан шолхех яь 30 процент яраш сайнаш деха, диткъал-сомалцхьатарра доацаш, кхы тайпа брак йолаш хул.

Цудухьа дукха ха йоае, низ тIабахийта безаш хул тхо, хьайита брак дIайоаккхаш. Цу тIа а цIенъяь брак дIаяккха вIаштIехьдалац. Из гучайоал лак, басар, хьокхача хана. Иштта денгара денга дикагIча оагIорахьа хувцалуш кхы хIама а дац тха.

ШозлагIа-дале, хан-ханнахьа лоаттаяц тхона бийдал. Цунна бехке а Ермоловски филиал я. Цо хадданза юкъахдоах участкана ДСП лоаттаелга.

БIаргча хьайийцача, снабжене гIулакхаш во латт. Каст-каста текстурни каьхат, синтшпон, пластикат йоацаш нийслу. ХIара сменагIа шинкхо сахьат балха ха зехьа йов. ХIьата из ха юха меттаоттаеш балха смена йистеяьлча е салоIача деношка къахьега дезаш хул тхо.

Дика продукци арахецара новкъарле ечарех да тхона бустама инструмент во лоаттаеш хилар. Укх тIеххьарча 2,5 шера цхьаккха цу тайпара инструмент еннаяц сона. ТIаккха ОТК болхлочунга эггара аттагIа йола штангенциркуль, рулетка йоацаш хилча малагIча дикалга дог доахалга я? Цудухьа уж инструменташ кулг-кара юхайохкачара ийе езаш хул тхо тхоай ахчах.

Аз белгалдаьхараш дика продукци арахецара новкъарле еш дола цхьадола бахьанаш да.

ХIьата а сево таро лу участкана цкъа дIахьоккхаше а кхы тIахьожам боацаш продукци дIаялара тIанйца декхараш кхоачашде?

Сога хьаттача эггара хьалха автоматически лине операторий балха говзал лакха хиларах да из. Укхаза дикача дешашца ца хьоахабича балац боккхагIа бола сменни оператораш Э. Григлишеви С. Егорови. Уж хьабаьхнача гIоне йолаелар из лини дика болх бе. ХIанз ши шу дала доал цхьаккха хьовзам боацаш цо болх бу. Духхьал оборудоване узлашта даьтта хьекхаш, кхыдола кулг теха Iац Григлишеви Егорови. Цар слесарашка ца а хьежаш шоаш ю текущи ремонташ, профилактика.

Укхаза комплектаце отдело запасной оатхалашта дIачуенна заявкаш теркал а ца еш юсалга белгалдаккха деза.

Дика продукци арахеца гIо ду цу гIулакха хадданза тIахьожам лоаттабаро. Цу даькъе дукха болх бу ОТК мастера Л. Черниковас, вокхкагIволча контролера П. Янкус, контролера А. Бахаевас, кхычар. Цар хадданза къовсам лоаттабу бракьерашца.

Масала, брак дIайолалушше а соцаю лини, контролеро из хьахилийтара бахьан техка а техке, цу хьакъехьа акт оттаю. ХIьата из бехкеволчо теркал ца деш моттиг нийслой, цунна преми тIерайоакх.

Чурча таронех биззагIа пайда эца гIерт тхо оахош, лерхIачунга кхачара. Бакъда, цу гIулакха массанахьа доал эш: бийдал хьаеча, из тхона лоаттаеча, юххера а цох продукци хьаеча, арахецача а.

Цудухьа комплектаце, снабжене, отделаша, Ермоловски филиала, кхыча подразделенеша цхьана уйла е еза перестройка еча толамаш дикагIа хургдолаш потребителга дIайохьийта продукци тIехдика мара хургйоацаш.

А. МАЛАЕВ,
«Терек» яхача мебельно-дахчан хIамаш еча объединене контролер.

«Экономически газета» ДЕШАРАШКА ДОЛА ДОШ

«Экономическая газета» кIирагIа цкъа арадоала КПСС ЦК газет да ,из арахеца доладаьд 1918 шера 6 ноябре. Из газет арадаккха доладеча хана хиннав В. И. Ленин. «Экономическая газета» СССР-е эггара дукхагIа нахага дIакхоача экономически издани я. Из газет, парте XXVII съездо яьча КПСС ЦК Политически доклада тIа ма аллара, «хIаране шийга еннача участке профессионально, хьинаре, бехктокхам хьатIаэца ца кхераш гIулакх дергдолаш «болх оттабара болхлошта, колхозхошта, экономисташта, специалисташта, боахама кадрашта новкъостал де дезаш да.

МалагIа болх бергба «ЭГ» коллективо 1988 шера? Эггара хьалха «ЭГ» керттера теркам тIабохийтаргба мохк социально - экономически дегIаухилга сихдара, вай строя таронех ма могга биззагIа пайда эцара проблемашта. XXVII съезда решенешка хьежжа дIайолаеннача перестройка боахама механизма дешаш дагадоахк вай читателашта — Iилмахошта, практикашта, халкъа боахама дерригача доакъой специалисташта, партийни, советски боахамеи кулгалхошта.

КПСС ЦК «Экономическая газета» оагIонаш тIа боахама механизма радикальни реформа хьакъехьара дискусси ю шоллагIа шу да. Из ю боахам лелабара хьадда бола никъи бIарчча цаI йола системеи хьалаха лерхIаш.

Газет дешараша дувцачоагIа, цар письмош тIа эггара дукхагIа теркам тIабохийт предприятеш шоай лоIаме хиларан цар бехктокхам лакхбаран тIаерзаяьча практически предложенешта. Цул совгIа, редакце ухача письмош тIа дувц централизованни кулгалдарах боала пайда лакхбанза баргбоацаш хиларах, социально - экономически дегIаухилга сихдара декхарашта ма йоагтIара цун формаши методаши хувца езарах.

Дискусси еча хана хьагучалаьлар инициативеи творчествои дегIайоалаяра, экономикера сага фактора лоархIам лакхбара тIаерзаяьча боахама механизма хьадда йолча рычагашка дикагIа хьажа дезилга.

Цунца дувзаденна самофинансироване принципаш тIа оттаяьча боахама механизма финансироване практически хьалашта боккха теркам тIабохийт, промышленносте самофинансироване опыт кхы а шерагIа дIайоаржаяра дош оттаду.

Актуальни тема я бухсоццаш хьахулар кхы а докхагIа хилийтара безам тIабохийтар. Фу де деза тайп-тайпарча бухсоццаш йолча эффективноста къахьегамах доагIар цхьатарра хилар дIадаккхара, промышленносте коллективни подрядах боала пайда лакхбара, къахьегам бригадни вIаштIехьбаккхара хьалашка болх бара дикагIа мишта ергья нормировании стимулировании, мишта дикагIа пайда эцаргба моральни стимулех — уж еррига проблемаш дагайоахк боахама дукххача кулгалхошта, Iилмахошта, партийни и советски болхлошта. Предприятей кулгалхой, экономистий, кхыча професcей специалистий дакъа лаца а шоашта хетар ала а йиш я вай мехка боахама механизма перестройка проблемаш къоастаеча.

Тха творчески коллективо иштта язду къахьегача коллективай инициатива дегIайоалаяра дикагIйолча опытах, самофинансироване хьалашкарча балхах, хозрасчет, коллективни, иштта дезала а подряд дIайоаржаярах.

Дуккха пайдане хIама корадоагIаргда тха газет дешарашта «Дикал — политически категори я», «АПК экономика: материально - технически снабжени», «НТП: проблемаши решенеши», «Советаши экономикеи», «Экономикеи культуреи», «Сага фактор», «Социализма мехкашка» яхача а кхыча а рубрикашта кIал арайоахача статьяш тIеи корреспонденцеш тIеи.

КПСС ЦК июньски (1987 ш.) Пленума решенеш тIа оттадаьд экономикана доал дара керда система массанахьа Iомаелга вIаштIехьдаккхара, из къахьегача коллективашкеи доал деча органашкеи яшхара а предметни ювцара а декхар. Кадрай экономически знани лакхъяр, йиззача хозрасчетага, самофинансированега, оптовц торговлега, поставщикацеи потребителцеи договорни отношенешка довлача хьалашка боахам лелабе хар — из дерriга а бокккача лоархIаме да хIара кулгалхочоа, специалиста, болхлочоа. ХIара коллективо толаме болх бара хиланза даргдоацар да из.

Производства организаторашта, экономисташта, пропагандисташта, политически экономически ерригача формай дешархошта долча новкъостала «Экономическая газета» укх шера а хьатIадоагIача шера а арайоахаргья боахама кердача механизма маIан а из юкъелхьара опыт а, СССР «Паччахьалкхен предприятех (объединенех)» долча Закона положенеш а гучайоаха статьяш.

Анкеташ дIадоаржадешше а редакци хьожаргья берригача газет дешарий хьашташ довза, газет аргIана арадоалача хана цар биза теркам бе а кхоачашде а.

А. МАЛЫЙ,
КПСС ЦК «Экономическая газета» яхача еженедельника соб. корр.

Доазол дехьара

ФРГ. Германски компарте кепайоазон органа — «Унзере цайт» яхача газета традиционни цIей Дуйсбурге чакхдаьлар. Ший тайпара городок хьаьяр Центральни городской стадиона гонахьарча йоккхача территорех. Цига эзараш нах бар. Цунах бокъонца халкъа цIей чакхдаккхара йола моттиг хилар. Павильонаш, стендаш, концертни майдан бIаьш болча наха кхаь дийнахьа хьаьяр. Укхаза хиннача дукккхача митингий, политически дискуссей, дунен халкъашта юкъерча семинарий доакъошхоша шоаш къамаьл деш машара а герз дехкара а, демократена а социальни нийсхона а тIехь къовсам лоаттабе эшаш хиларах дувцар.

СУРТА ТIА: цIей дезде боагIарашта гургдолча хьалтеха доалл тайп-тайпара мeттала яздаь «Марша доагIалда шо» яха йоазув.

Т. КУЛЬБИЦКЕ сурт. (ТАСС).

ХIара дезала— къаьстта квартира

1949 шера 11 октябре Берлина улицашка гIолла мукъача немецки кагирхой Союза 200000 члена факельни шестви хилар. Цар бе доахкар «Даькъийла хийла ГДР!» яха дешаш тIадола лозунгаш. Иштта дездир мехка кагирхоша диъ ди хьалха дIакхайкаяь немецки лаьтта тIа эггара хьалха болхлойи ахархойи паччахьалкхе хьахилар.

Сийрда йоагача факелий сердалоно лозунгаши, кагийча наьхен мехкарийи иразе ела юхьмаражи яйтз Iацар. Цар сердало октябрьски баьдеча бийсанара йохъяьча зданех юхейиса лардаш, жагIа, кирпишка, металлолома гувнаш — унзарча хинначо юхейита лер хьагойтар. Цар тIа хьаде дезар керда вахар, керда городаш.

ХIьата къонача Iаьдало кхы хьем ца а беш из болх дIаболабир. Цо лоархIамерча политически дешашца цхьана, баха нах фусамашца Iалашбар санна дола лоархIаме декхараш кхоачаш дора. Цу даькъе — эггара йоккхагIйола акт а хинна дIаэттар Берлин юхаметтаоттаярах йола решени. Из ГДР хьаяь массехк бутт баьлча тIанийцар.

Цу хана дIаболоабаь болх — берлински масштабе баь а ца Iеш, юкъара паччахьалкхен масштабе — кхоачашбаь боалаш латт. 1971 шера тIанийцача «ЧуIе фусамаш хьалъяра йолча программага» хьежжа (из цар кхыча вежарашха долча мехкашкарчул хьалхагIа тIанийцай) ГДР-е баха нах фусамашца Iалашбара дош социальни проблема санна 1990 шера къоастадаь хила деза. Вешта аьлча, бIаьшеран тIеххьара иттлагIа шу доладуча хана республикера хIара дезал ерригa паргIатонаш йолча квартирашца Iалашбаь хила беза, хIьата хIара цун член — таронга хьежжа къаьсттача комнатаца.

ЛаьрхIачунга кхача атта дацар. Из гIулакх цхьан ханна шин лостамагIа кхоачашде дезаш дар — керда квартираш хьальярцеи, къаьнарчарна капитальни модернизаци ярцеи, паччахьалкхен бюджетера дукхха ахча дIа а дохийташ. ХIана аьлча, 1971 шера дениз 1990 шерага кхаччалца мехка 3,7 миллион квартира хьалъе а ремонт е а еза. Цул совгIа, цIена ши квартира хьалийча къаьнарча цхьаннена ремонт е езар. Цо 11,1 миллион болча ГДР граждани вахара хьал тоаде таро лургъя. ХIанзле республике 1000 сага 400 квартира кхоач, хIьата вешта лаьрхIача цхьан сага 26 квадратни метр. Бакъда, суммарни лоархIаш хилча цу юкъе коридор, кухне, кхыйола подсобни помещенеш йоагIа. Паччахьалкхен цу балхах таханарча ден 287 миллиард марка дIаяхай из 1971—1986 шерашка хьахиннача къаман доходах итт процент.

Уж хьалхарча даькъе городий йистошка. хьалъяьча гIишлой хьокхамаш. Цига уж хьалъе аттагIа дар (цхьанна хIамо новкъарле а ца еш), хIьата цунга хьежжа сихагIа а хьалйора (иштта хьалъеш хилча баха нах сихха фусамашца Iалашбе йиш яр). Цу шерашка Берлине Марцан яха 120 эзар саг ваха керда район хьахилар, цига хьалхара цIа 11 шу хьалха хьалдаьдар. Цу хана хьахила йолаелар Котбусе, Найбранденбурге, кхыча городашка гIишлой керда районаш.

ТIеххьарча шерашка керда гIишлош дукккхагIча даькъе городий центральни районашка хьаю. Царна овлангара реконструкци елга 1980 шу чакхдаьлча дениз чуIе фусамаш хьалъяра йолча программа керттера дакъа а хинна дIаэттад. Укх даннеша шоашта теркам тIаоз. Нагахьа санна, 1983 шера городий центрашка 10 процент мара керда квартираш хьалъеш хиннаеце, йистошка 90 процент а еш, хIанз из хьокхам нийсбеннаб.

ГIишлон стратеги иштта цIаьхха хувцаялара массехк бахьан да. Городий доазош шердара процесс дика лоархIаш яц. Цар юрта боахаме пайда эца йиш йолаш дола лаьтташ дIалоац. Цунца транспортни наькъаш дIахьлу, инженерни коммуникацех дIадодар лахлу.

Центре хьалъеча гIишлоша уж проблемаш юкъера дIайоах. Цул совгIа, укхаза шерагIа пайда эца йиш я тайп-тайпарча архитектурни стилех. Бакъда, проектанташ района дукха хана дениз хьахиннача куц-сибатаца товргдола цIенош хьалде а, из, керда гIишлошца доха ца деш дита а ховргдолаш хила беза.

Бакъда, тахан къаьначунца кердалар товргдолча тайпара тардеш хьадара дола масал да Берлина исторически центр, «Николай-Кирхе» гонахье, Франкфуртер Аллее яха улица. Укхаза гIишлонхоша къаьнара зданеш юхаметтаоттаьй, царна дIатаръеш керда гIишлош хьалъяьй. Из дика, говза дарах къаьнара шозза-кхозза вIаштIардаь цIеноши царел шозза дукхагIа этажаш йола зданеши цхьа объект санна тIаэц. Къаьнара хоза особняк цIилеторгаш чуйохка коробка санна вурийтта этаж йолча башняша бIарга ца йоайташ тоIаяр, санна дола вай Арбатски переулкашка нийслу хIамаш Берлине къаьнарча кварталашка бIаргагургдац. Укхазарча таханарча говзанчаша цIеношка ветеранашка бахаш бола нах а, уж цхьан хана хьалдаьраш а лоархI.

Цунца дувзаденна цу районашка къаьстта шерра модернизаци еш латт къаьнача чуIеча фусамий фонда. Из хIара шера фасада басараш хьекхарца, цхьа лоадам боаца ремонт ярца а ца деш, помещенешта йизза реконструкци ярца, санузлаш, ваннаш, душаш хувшаргйолаш царна перепланировка ярца ду. Къайле яц, 1970 шера иштта дерригнеца Iалашгъяь квартираш мехка 39 процент мара ца хилар. ХIанз гIулакх овлангара хувцаденнад. ГДР специалисташа итт дийнахьа кхозза вIаштIардаьча цIен ваннаш, санузел, дIаоттае, ерриga турбаш хьатIа хотта, хIьата иштта, кхаь бетта капитальни ремонт е а таро луш йола технологи вIашагIъеллай.

Къаьнарча квартирий кердачарца нийсйича цхьацца совленаш я (чура лакхагIа, пенаш шерагIа, иштта кхыдараш да) цудухьа дукхагIбараш (80 процент кхоачаш бараш) царчу баха Iе безам болаш хул. ХIьата, ГДР-е цIеношта модернизаци яр чубаха нах кхыча кердача районе дIаахийтарца дувзаденна дац. Кхыдола бахьанаш а да нах шоаш бахача районашка Iе безам болаш хилар. Укхаза уж хьалкхийнаб, бера хана дениз бовза нах ба, цар булочнеш а дулх дохка лавкаш а, царна лоархIаме хета дукха кхыдараш а да.

ГДР-ера чуIе фусамаш хьалъяра проблемаех дувцаш е ши момент хьоа ца йича нийса хургдацар. Цкъадале, индивидуальни хьисапе гIишлош хьалъяр, 1971 шера дениз республике 175 эзар гаргта къаьстта цIеноши коттеджаши хьалъяьй. ШозлагIа-дале, чуIе фусамаш хьалъярца юкъарчал доаццаш бувзам бола городской инфраструктура эргаьккха - тоаьй.

Игорь ВЛАДИМИРОВ,
АПН корр.
Берлин—Москва.

● Гаьнарча меридианашка

Кхы тайпа Аргентина

Аргентине традиционни лоархIа кIай халатилгаш а дувхаш, вIаши кулгаш а лаьца дола цхьоалагIча класса дешархой ба улицагIа тIехбоалаш. Бераш чIоагIа дегI нийсдаь, сих ца луш шорттига долх. Бешка хьисаперча баьццарча подстамента тIа а ваьнна, хьакима IаьдалагIа кулг а лоастадаь полицейскичо соцайир транспорт. Из-м даьдацар, аьнна а, хIама дацар: еррига а цхьа-ши машин мара яцар бIаргагуча.

Катамарка яха город, малх лоамал бовхьех хьоккхабала а кхелехьа, геттара Iуйрийна сомайоал. Са хинналга а керда ди хьатIакхаьчалга а хьахойт киназашка деттача гургалаша, дIа-хьа лелача нахага моттигера газет дохка гIерташ из кхайкадеча кIаьнкаша чIоагIа деттача цIогIарчий оазаша. Дунеи проблемаех йола информаци газета хьалхарча оагIо тIа хул, кхымелдар — Аргентина эггара зIамагIйолча, мехка къулбаседа - малхбузехьа уллача провинце Катамаркерча административни центре, департаменташка хулача событеех — кхыча оагIош тIа.

«Кхы Аргентина гургъя хьона Буэнос - Айресе хьона хийттача хьисапе а йоацаш» аргентински доттагIаша сога яьхар бакъхилар. Уж гIалат хиннабацар. Катамарка — я а я кхыъкхыа Аргентина. Хетаргахьа: цига цкъа хинначун ала йиш я-кх, бокъонца йола Латински Америка бIаргаяйнай сона, аьнна.

...Буэнос - Айресера геттара Iуйрийна хьалгIейттар тхо, цхьа сахьати ах сахьати даьлча Ла-Риоха яхача городе Iодессар, эггара хьалха бIаргадайра тхона укхазара лоамаш. Цул тIехьагIа, геттара лоха, «бреющем полете» оалача хьисапе пхийтта минута даха дийзар тхо провинце административни центре — Катамарке. Города официальни цIи геттара торжественни екаш я: Сан-Фернандо-дель-Валье-де-Катамарка. Из цIи иштта йолга цига дIакхаьчача мара ханзар сона. Центральни прессе цунах духхьала Катамарка оал, цу провинцех а санна.

Цига баха нах, цIенача дагара, къамаьл тассара юха озабенна боацаш, ца вовзача сагаца безаме хиларца белгала ба. Из тхона гучадаьлар административни центре тхо дIакхаьчача хьалхарча сахьаташка а, цул тIехьагIа провинце лоаман департаменташка гIолла тхо лелаш а. Оаха сувенираш ийцача лавачнико дийцар тхона ший вахарах, хьаттар тхо мичара да, аьнна. Шийна къамаьл дераш советски журналисташ болга хайначул тIехьагIа, дагадехар цунна массехк эрсий дош: «Привет, как дела? Спасибо?» ХьалхагIа кема тIа механик волаш болх баьча хана Европа порташка ихав из, советски морякашта юкъе хьаьший а хиннаб цун.

Лоамашка гIолла даха лийнна тхо тхоаш сейццача гостинице юхакхаьчача, дукхача хана дениз довзаш дола наха санна моаршал хеттар тхога, лавка дас (из уллув яр) лувш оалаш дагIа шоайцига хьийхар тхо. Бокъдар аьлча, Буэнос-Айрес дагаехар сона, дукхача хана хьайна лоаллаха баьха нах дика ца бовзаш хул укхаза а.

Сенца кхетаде деза Катамарке баха нах хьаийна, безаме хилар? Тхоца къамаьл хиннараша дувцачогIа, эггара хьалаха, уж халача а уж тайпа, кхы доцаш хозача а лоамашка бахаш ба, урбанизаце толхабаьбац Катамарке баха нах, 70 эзар гаргга саг вах укхаза, бера хана дениз цхьана баьха вIаши бовзаш ба берригаш а хIана бац, аьнна. ВIашагIкхийттача моаршал хаттар а, хаттар дар а, гIадвахар а цIенача дег тIара да цар.

Городал арабаьнна никъ тIо болча шаьрача ара гIолла бода, цул тIехьагIа пелтехxе лоамашкахьа берз. Лоха гувнаш, дIа а даьле, доккхий лоаман довкъаш хьалъотт уллув. Юкъера лаьрхIача лоамий лакхал 3—4 эзар метр да, уж кхы лакхагIа долаш моттигаш а я. Массехк сахьата оаха никъ баьчул тIехьагIа 6 эзар метр гаргга лакхача лоаман бухь бIаргабайра тхона. Цунна тIатуллар лай кий. Iай дерriга лоамаш а дIахьуладергда лайво, йоах тха гидо.

Катамаркера Iалам дикка хало да. Буэнос - Айресага диллача фо геттара декъа да, климат дикка шийлагIа да. Ландшафта дукхагIдола дакъа яьсса кхерий шаьра аренаш я, наггахьа кIарцхала кIотаргаш мара йоацаш. Геттара кIезига я лоамашка баьцовгIаш, наг-нагахьа, хьахой санна лоаман босенашка латта, йоккхий кактусаш еце. Цу сурта тIаккхет лакха ткъам хийцца лела аьрзеш. Тха гида яхачогIа, лоамашка дукха пумаш, ламаш, цIекий дика хиларца ювцаш йола шишниллаш я. ЦIена мах геттара беза лоархIаш хинна викуньяш хIалакьяь дIаяьннай.

БIарг хьоасташ я наг-нагахьа новкъа нийслуш йола атагIенаш, оливкови хьунаш, шапшайи цитрусийи бешамаш, комсий бешамаш. Катамарка лархIа а йоагIаш Аргентина юрта боахама район лоархIаш я. Лаьтта чIоагIа хьаьна да укхаза, бакъда, доагIаш геттара кIезига делх. Лоаман шашкара Iодолалуш долча хиша, аьхки бердашкара ара а даьле, наькъаш дохаду, тIаьш Iодоах, хIьата гурахьа гIомара IокIалдолх. Ца лакъаш IодоагIаш долча, цаI мара доацача Рио-Каларадо яхача хих легковой машинаца юха а ца совцаш тIехдаьлар тхо. Лаьттан кIалхара хий-м да укхаза докъаденна латта кхаш Iобаде кхоачамболлаш, бакъда, бурув теха гIувнаш яха, хий диллара хьарсамаш даха а кхоачамаш дац-кх.

Средстваш ца тоъаш хиларах ладкъаш дукха а бар, масала, департамента къона администратор Тиногаоста Хуан Карлос Кодагоньос. Катамарка лаьттан ченашка дукха маьхера минералаш йоахк. Долаш да уран, дошув, лития доалла мотигаш. Уж хьадахара эш машинаш, электроэнерги, из яккха йиш яр лоаман хиш тIа электростанцей каскад хьалйича. ХIанз проекташ мара яц уж. Уж кхоачашъелга дикагIйола ханаш отталца тIехьадаха дезаш да.

ЦIенхаштта унзарвоахаш я укхаза кхыча мехкий, къаьстта американски, монополеш, цар цу чамеча чIегилгагахьа бIарг кхоаба тоъал ха я. Катамарка Iалама ганзаш доазол дехьарча компаней карташ тIа белгалъяь я, спутникашкара хьайнеча сведенегIа, аьлар тхоца къамаьл даьча Аргентина Къаман конгресса сенатора Висенте Леонидас Саадис. Цо яхачогIа, «Катамарка — из дошув чудоаллача гале тIа вагIа сагIадехарг».

Социальни гIулакхашта эша средстваш а яц. Тинагаст яхача департаменте бахача нахах ахаш Шагаса у оалача вирусни лазарах цамогаш ба. Ахархой дезалера бераш массехк шера дийшача плантацешка шоай даьшта-ноаношта новкъостал де дезаш хул. Гаьнна ядача поселкашка бахача наха керда школаш хьалъе ахча дац. Тхона бIаргадайра моттигерча кхалнаха-говзаша хьадаь башха-хоза кIувсаш. Хала болх ба из, хIьата кIувсий мах массехк эзар аустрал да, хIьата кIувсаш дечо бетта хьаэцар 110—150 (31—43 сом) аустрал мара дац.

Катамарка хозало, цига бахача наьха дог-безамо цецдаьха а цигарча къело гIанкардаьха а юхадийрзар тхо. Бакъдар тхоца къамаьл хиннараша яьхар: миллиардаш рузкъа дIаухийт хьаьр а баьнна тIема кийчо яра, цунца цхьана миллионаш бола нах ба ца бовл мара хIама доацаш, ах меца бахаш. Аргентина вахара биззача боараме из доагIаш а да.

Олег КОЛЕСНИКОВ,
ТАСС корр.
Катамарка — Буэнос-Айрес.

Ширдаьннача гIулакхашца—лира къовсам

ДАЬССА ХАБАР

Йоккха интернациональни коллектив я художественни промыслай НохчГIалгIайн производственни объединене тахан къахьегаш яр — 1691 саг. Балха опытага, ханага дилача тайп-тайпара ба уж. Йоккха балха говзал йолчоа уллув ва селхан керда венар, цехашка хоз нохчий, гIалгIай, эрсий, эрмалой, кхыча меттай оазаш. Цхьана болх беш, цхьана бахаш ба итташ, бIаьш бола нах.

Иштта интернациональни йолча коллективо партийни организацешкара, кулгалхошкара дIадех наха идейно - политически кхетам балара болх хадданза тоабелга, дикагIйола цун формаши методаши хьалохалга. Къахьегамхошта коммунистически кхетам луча, социально - экономически дегIаухалга сихдара уж оарцагIбоахача предприяте кулгалхоша, инженерно - технически балхлоша, кхыча специалисташа беча балхо лоархIаме моттиг дIалоац производственни дешаш къестадеш санна. Иштта я цу хьакъехьа йола партийни установка.

Художественни промыслай производственни объединене со нийсвелар уж дешаш укхаза мишта къестаду ха безам болаш. Фу ду партийни организаце, кулгалхоша коллективе унахцIена дола морально - психологически хьалаш хьадара, интернациональни а атеистически а кхетам балара? Уж хаттараш дар жоп дала дезараш.

Тоъал йоккха, 54 коммунист чувоагIаш я объединене партийни организаци. Дина пережиткаш, зене йола обычеш, обрядаш дIаяхара, къахьегамхой материалистически мировоззрени, коммунистически нравственность хьаяра дикка низ ба из. Мишта пайда эц цох?

Партбюро секретара идеологически дешашта йолча заместитела Р. Р. Кулешенкос яхачогIа партийни организаци юстара латтац коллективана интернациональни, атеистически кхетам луча. Iодагара ю укх шера объединене цу темагIа йийша лекцеш. Уж кIезига а яц. «Знания» общества лектораша йийшай идейни, политически, къахьегама, нравственни, интернациональни, атеистически кхетам балара лекцеш.

Аудитори йовзаш, ладувгIаш бераш малаш ба ховш йийша йий уж? Ийша яц. Тахан укхаза довзац шоай коллективашкара хьал, хац динах тешаш, дина обрядаш лелаеш масса саг ва укхаза. Партийни а профсоюзни а организацеша планагIа, цхьа лостам а болаш болх бац бусалба а кераста а динах тешарий влияни коллективе лохъяра, атеистически общественни мнени хьаяра. Дина обстановка ца йовзаш, хоадам болла адресат воацаш ю массови атеистически пропаганда.

Объединене атеистически темаегIа йийшача лекцеех цаI яц нохчийн гIалгIайн меттала. Керда цIейш, советски обрядаш вахара юкъейоалаяра де дезар дыц укхаза.

КПСС XXVII съездо дIайолаьльча перестройка курсо таро лу идеологически балха тIа йола проблемаш толаме къестае, дина тенденцеш гучаяха, атеистически болх кердача лагIа тIа боаккхаш тоабе. Укхаза керттера дар да идеологически актива дерriга а низаш, средстваш чулоацаш, нахаца болх бара дикагIйола формаши методаши хьаэцаш Iилман - атеистически кхетам балара планировани елга. Из практически чакхдаккха йиш яц ерригача идеологически активо дакъа а лоацаш, комплексно оттаяь план ца хилча. Ний из объединене?

— Мероприятеш а план а отта·и яьяр оаха, — аьлар партбюро секретара заместитела. Халахете а хIанз из хьога дIахьокха йиш йолаш яц. Партбюро секретарь А. Хатуев отпуске ва, каьхаташ цун сейфа чу лада.

ДIахо дувца дезац, аьнна хет цох. Оттаяь яле а, хIанна эш сейфа чу чIега а белла дIаехка яьда мероприятеш. Идеологически актива хIара члена хьалхашка хоадам болла декхар оттадаь доацалга, атеистически болх белга укхаза тесса диталга гучадоал цехашка, участкашка гIолла чакхваьлча.

Са къамаьл хилар № 2 йолча росписка цеха начальникаца А. Хамзатхановца, кIувсаш деча цеха начальникаца С. Ахмадовца, бригадирашца Н. Скрипниковаца, Л. Ястребовца, дуккхача а кхычарца. Подразделене кулгалхоша цхьане мо массане а йоахар производственни заданеш кхоачашъяра шоаш дукха къахьег. Цхьабакъда, коллективана кхетам баларах хьаттача, хIанз фу дувц укхо, аьлча санна, цецбувлар. Царна йовзацар партбюрос оттаяй яха мероприятеш. Керттера цар теркам тIалоаттабер дар, мичча бесса яь а планаш кхоачашъелга. Хацар нах мишта бах, царна фу дагадоал, царна фу эш.

Кхы дукхагIа дувца долаш бацар объединене кулгалхой а.

— Бакъдар аьлча, атеистически темагIа льца аз е гIалгIай а е эрсий а меттала лекци-м йийшаяц, — гуччахьа дери дир объединене генеральни директора М. Гуцернева.

— Дукха ха яц аз укхаза болх бу, — яхаш бехказаяла гIерташ яр объединене керттера инженер В. П. Скородумова а.

Коллективана интернациональни, атеистически, патриотически кхетам баларах деш хIама долаш а е цох хIама ала йиш йолаш а бацар объединене вож кулгалхой а.

Из иштта хургдацар партийни организаце ший авангардни лоархIам кхоачаш а беш, дIахьалха а яьнна, дIаэттаяларе. Укхаза дувца эшац иззал лекцеш йийшай, ужжал мероприятеш чакхъяхай, яхаш. Царех хьабала пайда бац, дийнача нахаца, хIара саг теркал а веш, цунна фу дагалатт, фу къувл а ховш болх беш ца хилча. Из укхаза деш дац. Партийни собране а партбюро заседане цкъа дийцалац интернациональни, атеистически кхетам балара коммунисташа, идеологически активо, кулгалхоша дечох. Укхазара хьадоагIа уж кхоачамбоацараш.

Художественни промыслай производственни объединене атеистий, идеологически болхлой къахьегама коллективана атеистически кхетам баларах бола бехктокхам айбанза баргбац, хIара коммунист, хIара звено цу даькъе хоадам болла декхараш кхоачашдеш хила еза. Укхаза къаьстта бехктокхам гIабож кулгалхошта-коммунисташта. Коллективана кхетам балара эггара хьалха оарцагIбовла безараш уж ба.

М. УСТАРХАНОВ.

ЦIеча майда тIа хьатIавоалачара лакха, торжественни здани москвичашта яйза ца Iеш миллионаш, миллионаш болча столица хьаьшашта дика йовзаш я. Укх чу я Владимир Ильич Ленина Центральни музей.

Музея залашка 12 эзар совгIа экспонат я: ленински кулг-йоазоний копеш, Владимира Ильича лелаяь хIамаш, предметаш, документальни сурташ, В. И. Ленина произведеней хьалхара изданеш.

СУРТА ТIА: «Аврора» яхача крейсера макета юхе Орск яхача городе яха Т. В. Воронцова ший йоIаца Аннаца.

Б. КАВАШКИНА,
В. ХРИСТОФОРОВА
сурт.
ТАСС фотохроника.

Лорале — наркотик!

УНЗАРА ЛАЗАР

Вай мехка, цу юкъе вай республика а йолаш, чIоагIа ира латт наркоманеи токсикоманеи дош. Къаьстта тха, медицински болхлой, садуаш хIама да из айп каст-каста кагийча наха, мехкараштa, кхувшбоагIараштa, берашта юкъе нийслуш хилар. Мишта нийсденнад из нийрча гIулакх вай мехка хилар, из дIадаржар? Шеко йоацаш, хьалхара бахьан да цхьабола къона нах буржуазни пропагандо Iехабаь хилар. Малхбузехьарча мехкашка чIоагIа хьалхестаду из айп, керттерча даькъе из вайх а кхыдолча социалистически мехкех а хьадолла гIерташ. Геттара лов царна вай къона нах аморальни, аполитични, зуламаш дара тIера болаш хьалкхувлга. Кхоачам болаш да, аьнна, хет вайга гойташ йола а вайцига гастролешка уха а доазол арахьара тайп-тайпара музыкальни ансамблаш. Цар доакъашхой дукхагIча даькъе наркоманаш ба. Советски Союзе боагIача хана наркомана вахар хестаду литература къайлагIа вай доазол сехьадаккха гIерт уж. Из хинна а Iац: дукха моттигаш хиннай царгара наркотикаш лувцаш а.

Кхы малагIа бахьанаш да вай кагий нахи мехкарийи «кIайча дохьажага» дIаIамар? Наркотиках фу доал хьажа безам хилар, е моллагIча кхыча саго «чам баккхал» аьлча, ак ала тоам ца хетар. Ак аьлча-м, «вожаш» аркъал ухащ беларг ма бий, «бов» я яхарг ма дий. «Бов» я ца алийта-м, фуннагIа де кийча ма хулий цхьавар. Кулгаш эгташе хьалхара кIур боаккх, инъекци ю. Ший дагахьа уйла ю цо: хIанз цкъа наркотик фуй хьожаргва, тIаккха кхы аьттехьа а ютаргьяц.

ГIалат ва из — цкъа дегIах хьалетача кхы дIадала ца кхеташ, венна дIаваллалца бала бахьа айпаш да наркомани, токсикомани. Къаьстта чIоагIа Iаткъ уж хIанз а чIоагIъяланза йолча кхувш воагIача сага организмана, центральни нервни системана. Бокъонца дIабоал сакхетам, саг ше фу леладу ховш хилац. МоллагIдола во хIама хьаде кийча хул из. Къаьстта чIоагIа талх болар. ХIанз ший лоIамагIа а доацаш, механически лел наркоман. Хийла моттигаш я цу тайпарча наьха бехкагIа доккхий хатараш хинна.

Цахаддаш наркотически средстваш мелора, озаро, маха теха пхьаьнашка чуйоттаро бокъонца лертIараваккх саг, цун оамал хувцалу; цох мел доахка дика гIулакхаш дIадоал, дегабуам беши кхераши хул из. Гайна-ганза ше къамаргага кхаччалца ушала чувахалга, «ворда хьарцалга» кхетаду цо. Цу ханна наркомана дег чу керда уйла чуйосс: «Аз айса цхьанне такха деза ер Iазап? Кхыбараш сол фу динагIа ба?» Гобаькхха, гизгий маза тасса волалу из, — шийгара хьал хестаду цо, наркотикех пайда боал яхаш дувц. Къаьстта теркам тIабохийт кхувш боагIараштa, берашта. Тамаш а яц; уж Iехабе аттагIа да. Дика да цу ханна зуламхо гучаваккха аьттув боале, тIаккха зулам дIадаржаргдац. Ца боале, «хьарца вордаш» дукхагIа хургья.

Укх шера февраль бетта Грозне, машиннаькъа вокзале соцаваьв кхо кагирхо. Уж бар Серноводски юртбоахама техникуме деша ваьгIа С. Арбиев, дешархой И. Салтыханови Р. Нафиковн. Царех воккхагIчун а ялхайтта шу мара дацар. Экспертиза яьккхача гучадаьлар цар наркотически средстваш меналга. Духхьал кагирхошта бехк баь Iанзар следстви, техкар зулама овла. КIаьнкашта наркотикаш мерзъяь саг гучаваьккхар, доагтIаш дола таIазар а дир цунна.

Цхьаькха бахьан — цхьабола нах цIаьрмата, хIамилг яккхара тIера хилар. Цар а хестаю наркотикаш, царех пайда боал, яхаш, дувц. Хьалхара порци кагирхошта мах боацаш лу цар. Иштта шозлагIа, кхозлагIа кагирхой наркотикашка дIаIамалцца. уж йоацаш сатоха ца могача уж дIакхаччалца. Шоаш дергдар даь баьначул тIехьагIа, кагирхой баа болалу уж, моллагIа хIама хьадайт царга. Хьалха совгIата тийнача наркотикех хIанз цIе мах текха безаш хул.

Фу ду наркотикаша бера, кхувшвоагIачун организмана? Цар керттера белгало — уж обменни процессашца дакъа лоацаш хилар. Наркотикаша «Iехаю» дегIа клеткаш, царех кIоаргга чуйолл уж. Юххера а уж ца хилча бутув йоагIача дIакхоач клеткаш. Маца хул из? Iилманхоша-лораша яхачогIа наркотик цкъа ээача, мелача, маха теха пхьаьнашка чуеттача а хила тарлу цу тайпара хIама. ТIаккха дегIа доал деш наркотик хул.

Наркотик йоацаш цхьан юкъа висача а, наркоман эгIавеча дIакхоач, бирслу, гонахьарчарна унзара верз из. Сатоха ца могаш лазача дегIо фуннагIдола хIама хьадайт цунга. Шийга яхар дIахазац цунна, Iожалаи вахаран юкъе латт из.

Цхьайолча хана чоап ена Iовожа а тарлу наркоман. Ха дIахо мел йода из лазар кIоарглу, чIоагIлу, тIеххьара хронически эпилепси хул цох. Цхьабакъда, из а дац эггара кхераме дар. Массарел унзарагIа да наркоманашта каст-каста хулаш дола шизофрения яха лазар. ГIаьхха волча саго ловш дар лац наркомана, наха тIачувх из, кач ух. Наггахьа нийслу цун керта чура деррига хьаькъал дIадодаш а. Саг аьхка хьисапе верз. Кхы а да наркомане ду айпаш: саг ханал хьалха къаву, вув цо.

ЦIаккха вицлургвац сона наркотически диспансере сайна эггара хьалха бIаргавайна наркоман. Соца къамаьл даьр низах веха, бIаргашкара лир дIадаха, наггахьа мара доаца керта тIара чеш кIайденна, цергаш Iолийга, юхьа тIара цIока Iаьржденна а хобаденна а саг вар. Шеко йоацаш шовзткъа шерал тIехваьнна ва ала йиш яр цох. Цецваьлар со цун паспорт хьадийллача, наркомана ткъаь итт шу а даьннадацар.

Наркоманаш чIоагIа тIера хул шоай кампанеш хьаяра. Цхьабакъда, машар цIаккха хилар царна юкъе. Каст-каста латар-тохар хул, цхьайолча хана дIа-хьа урсаш детт, шоайла боабу. Могаш волча сага даар эшаш санна, наркотик эш царна. ХIаьта из эца ахча доацаш бисача, уж юхатоха, совцабе атта дац. Нах боабар наркоманашта юкъе дезткъаза дукхагIа да кхыболча наха юкъе долчул! Цу тIа IотIатоха деза, цхьабола наркоманаш шоашта етташ бовш хилар а.

Ший унахцIено хIалакьяь наркоман общественно - пайдане къахьегаш хилац, кхычар даьчох вахкаш вах из, общества «нувхаш» хул цох. Уж «нувхаш» цIенъяь дIаяхара хьинарегIа болх бе беза МВД болхлоша, лораша, партийни, комсомольски, профсоюзни организацеша, школаша, кхыйолча дешара заведенеша. ТIаккха мара могаргдац вайна из нийрча айп дIадаккха.

КхувшвоагIар! Хьайна эггара хьалхара наркотик бе кхаьчача, уйла елахь, хьайна, хьай дезала, обществана духьала Iайха деча зулама!

М. ВАРТАНЯН, лор.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

ШОАТТА

В. И. Ленина цIерагIа майда.

17.00. Республикански просвещене болхлой ЦIен художественни самодеятельноста концерт.

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк.

6.00. «УнахцIенон» клуб. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. «Октябра иллеш» яха радиоконцерт. 11.00. «КIай ладья» яха шахматни клуб. 14.00. КхувшдоагIача берий гIулакхех волча инспектора йоккхагIйолча классашкара дешархоща вIашагIкхетар. 16.00. Массови ловзараш, викторинаш. 17.00. Парка художественни самодеятельноста доакъошхой концерт.

В. И. Ленина цIерагIа ДК.

15.00. «Боадонна духьала» яха кинолекторий. 19.00. «ВIашагIкхетар» яха видеодискотека.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа ДК.

11.00. Авиамодельни кружок. 13.00. «Гражданин хилар» яха университет. «Советски закон кхувшбоагIачар бехктокхамах». 13.00. Драматически кружок. 14.00. Барзкъа даккхен теген Iомабеш йола кружок. 16.00. Вокально-инструментальни ансамбль. 18.00. «УнахцIенон» клуб. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

С. М. Кирова цIерагIа ДК.

10.00. «Старогрознефть» объединене художественни самодеятельноста коллективий хьажар.

Химикий ДК.

17.00. «Говзанча» яха любительски объединени. Швейни изделей выставка.

Просвещене болхлой ЦIа.

11.00. Книжкай выставка юхера «Вай мохки революцин» яха обзор-беседа.

«Красный молот» завода ДК.

12.00. Тхо Iарбий меттала къамаьл де Iомалуш да. 17.00. Iалам дезарий клуб. 18.00. Английски мотт Iомабеш йола кружок.

Пролетбата цIерагIа ДК.

13.00. Къонабарий цIей. 18.00. «Идеологически къовсами хIанзара хан» яха лектори.

«Оргтехника» объединене ДК.

15.00. ЙоккхагIйолча классай дешархой клуб. «Ди дика хилда хьа къахьегама къонал». «Са професси — са дегондло». 19.30. Кагирхой салаIара сайре.

КИМ цIерагIа клуб.

15.00. «Машари бераши» яха берий суртий выставка. 17.00. Книжкай выставка юхера «Революцен турпалаш» яха обзор-беседа.

В. Маяковске цIерагIа клуб.

19.00. Кагирхой салаIара сайре.

КIИРАНДИ

В. И. Ленина цIерагIа майда.

18.00. М. Горьке цIерагIча клуба художественни самодеятельноста концерт.

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк.

Юрта боахама болхлочун Ден хетабаь дукхача наьха сакъердам. 6.00. «УнахцIенон» клуб. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. Юрта боахама болхлой даькъала бувцара радиоконцерт. 10.00. Служебни жIалей выставка. 14.00. «КIай ладья» яха шахматни клуб. 15.30. Массови ловзараш, викторинаш. 16.00. «Халкъа талантий дукха беcаш». яха художественни самодеятельноста концерт. 18.00. Халхарий сайре. «Са бера ханара танго».

В. И. Ленина цIерагIа ДК.

11.00. «Фаьлгийи приключенейи дунен тIа» яха киноклуб. 16.00. ГАИ къоначa гIончий клуб. 19.00. Ткъаьиттара баьннараштa лаьрхIа салаIара сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа ДК.

9.00. Авиамодельни кружок. 9.00. Халхарий кружок. «Къона краевед» яха клуб. 15.00. Гитаристий кружок. 15.00. Кагирхой салаIара сайре.

С. М. Кирова цIерагIа ДК.

9.00. «Говза кулгаш» яха клуб. 11.00. Игротека. 13.00. «Малыш» яха клуб. «Сакъердаме мультипликаци».

Химикий ДК.

10.30. «Нийсархо» яха кIиранден клуб. «Ховли довзали» яха ловзарий программа.

Просвещене болхлой цIа.

19.00. «Ах, ей бы Блока, Брюсова, а у нее — винтовка!», яха литературно-музыкальни сайре.

«Красный молот» завода ДК.

9.00. Барзкъа хьадаккхен теген Iомалуш да. 10.00. Бальни халхарий берий кружоко хьех шо. 13.00. «Космонавт» яха берий кинотеатр. 13.00. «Кружевница» яха клуб. 15.00. Английски меттала къамаьл дувца Iомалуш да. 17.30. «Сийлахьча хьахиннарий тептар» яхача документальни фильма кинофестиваль.

Пролетбата цIерагIа ДК.

14.00. «Сийле хийла хьа, са Даьхе!». яха лекци-концерт. 16.00. «Пролетбатовец» яха любительски объединени. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

«Оргтехника» объединене ДК.

10.00. Макроме езарий клуб. 10.00. «Кружевница» яха клуб. 11.00. «Росинка» берий кинотеатр. 12.30. «Тха деррига довза безам ба къайленаш гучаяхар духьа» яха викторина. 16.00. Барзкъа хьадаккхарен тегарен кружок.

М. Горьке цIерагIа клуб.

12.00. «Калейдоскоп» яха берий музыкальни клуб. 14.00. «Сийг» яха берий кинотеатр. 10.00. «Закони тхоайн» яха радиоуниверситет.

КИМ цIерагIа клуб.

10.00. «Клубок» яха клуб. 14.00. «Фаьлгий наькъашка гIолла» яха киноклуб. 19.30. Кагирхой салаIара сайре.

В. Маяковске цIерагIа клуб.

10.00. «Кулг говзал йола нешаш» яха клуб. 16.00. «КIай ладья» яха клуб.

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙИ!

Грозберча № 9 йолча юкъерча профессионально-техническ училище деша дIаэц 10 класс яьккха кагий нахи мехкарийи. хIаьта иштта эскаре гIулакх даь баьнна цIабаьхкараши е профессеш Iомае:

1. **Каменщик, болатен аьшкбетонни конструкцешта монтаж яра вола монтажник.** — дешара ха — 1 шу, стипенди — 76 сом.
2. **Юртана - гIишлош хьалъяра** вола мастер — дешара ха — 1 шу, стипенди — 30 сом.
3. **Маляр** (гIишлон), **штукатур** — дешара ха — 1 шу, стипенди — 76 сом.
4. **Декоратор - оформитель,** — **маляр** (гIишлон) — дешара ха — 1 шу, стипенди — 30 сом.
5. **Столяр** (гIишлон), **паркетчик** — дешара ха — 1 шу, стипенди 30 сом.

Училище «Халкъа ДоттагIала» орден лелаеча Нохч - ГIалгIай гIишлон управленена квалифицированни специалисташ кийчбу.

ТIехдика дешаь училище чакхъяьккха дешархой лакхехьарчеи юкъерчеи дешара заведенешка деша хьожабу, общежитеца Iалашбу.

Уж СПТУ дешаше шоаш хержача специальностех техникуме е ВУЗе сайрийнарча отделене деша овтта йиш йолаш ба.

Берригача дешархошта производственни практике болх баь даьккхача ахчах 50 процент дIалу.

Училище деша отташ е каьхаташ эш:

1. **Директора цIерагIа заявлени;**
2. **Ваь хиларах дола тешал е паспорт;**
3. **Образованех дола документ;**
4. **№ 086 — у формах йола медицински справка;**
5. **Дезале масса саг ва белгал а доаккхаш вахача моттигера справка.**
6. **3х4 см. бустам бола ялх сурт.**

Училища адрес: 364007 г. Грозный, Индустриальни ул. 4.

Телефонаш: 6-23-95, 6-15-31, 6-46-38.

ТЕЛЕВИДЕНИ

10 ОКТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

7.00. — «90 минут».
8.34 — «АБВГДейка».
9.00 — «ДIа-хьа лелар кхерамза хилийтара тIехьа».
9.35 — «Хьасташ».
10.10 — Алтае Шукшина денош.
11.10 — «Болам». Ленински преме лауреатах профессорах Г. А. Илизаровх телевизионни документальни фильм.
11.40 — «Массанена а хIаранена а».
12.05 — Поэзе минуташ.
12.10 — «ДоттагIал». Телевизионни журнал.
12.40 — «Дийна Iалам».
13.45 — «Новатораши консерватораши».
14.30 — «Кердадараш».
14.40 — «Константин Ваншенкин». «Ше лехар», «Хьадари доадари».
15.30 — «СелаIад» яхача халкъа творчества телевизионни программай VII Дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Хано ший дар хьаду» (Испани).
16.00 — Мультфильмаш: «ЗIамигача компане йоккха къайле». «Цисни жIалии санна...».
16.35 — Паччахьалкхен Центральни Концертни зале Азербайджански ССР искусства говзанчийн творчески кагирхойн концерт.
18.25 — «Хьажал, малз венав». В Маяковске цIерагIча Московски академически театра фильма-спектакла премьера.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — Бокххийбараштa дола мультфильм. «Ай, уж дайноаной».
22.00 — Футбол. Европа чемпионата херка матч. ГДР сборни — СССР сборни. ГДР-ра трансляци. Перерыве (22.45) — «Кердадараш».
23.45 — «Анне Веске». Фильм-концерта премьера.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.20 — «Ганна Самутина, автопортрет» Телевизионни документальни фильма премьера.
8.50 — Ритмически гимнастика.
9.20 — Дунен художественни культура. А. Толстой. Произведеней оагIонашка гIолла.
10.05 — Документальни фильм.
10.20 — «Iуйрийнара почта». Ашарий программа.
10.50 — «Маска кIала».
11.30 — «Вай беш»
12.00 — Чешски филармони — кагирхошта. В. Калабис. № 2 йола симфони.
12.50 — «Эпсараш» Субтитраща художественни фильм.
14.20 — «Талхина ашарий картинкаш». К. Синк. Г. Лорикий стихашта йиляа вокальни цикл.
14.40 — «Экологически дневник». «Чарахье».
15.10 — Телевизионни театро дех. Ж. Сименон — «Мэгрэ колеблется». Телевизионни спектакль. 1, 2-гIа сереш.
18.10 — «Нохч - ГIалгIайчен кIира».
18.20 — Говзанчаш.
18.30 — «ЦIей чакхдаьнча». Телефильм.
18.45 — Мичурина цIерагIча совхоза къахьегамхоща яздархой вIашагIкхетар.
19.15 — «Школа ПТУ. Завод».
19.45 — «Сигалара лаьтта» яхача фильмах дувцар.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!» «Гуш йоаца кий». Мультфильм.
20.15 — «УнахцIено».
2100 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Тема». Художественни фильм.
23.25 — «Кердадараш».

11 ОКТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.15 — «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гIулакх ду Советски Союза!».
11.00 — «Iуйрийнара почта». Ашарий программа.
11.30 — «Никъберий клуб».
12.30 — «Ашарий киоск».
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — «УнахцIено».
14.45 — Хьажархой дехарца. «Майра нах». Художественни фильм. (1950).
16.20 — «Телевизионни вIаши довзар. Раймонд Паулс».
17.35 — Мультфильмаш: «Бертийи жаи», «Хьаькъая дола саги вири» (Грузи).
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама». ДIахьор — С. Кондрашов.
18.45 — «Вай цIа». Телевизионни журнал.
19.15 — «Новкъост илли». Киевера передача.
20.00 — ЦТ экрана тIа духхьашха. «Из варга дог доахаз». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — Концертни студе Останкино академикаца Л. Н. Кошкинца вIашагIкхетар.
23.05 — «Кердадараш».
23.10 — Футбольни обозрени.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дIаоттал».
8.20 — Концерт.
9.05 — «Йlайха сердал». А. П. Чехова Мелихове латтача литературно-мемориальни музеях-заповедникахи цун директорах Ю. К. Авдеевхи телевизионни документальни фильм.
9.55 — Дунен музыкальни культура ганзера. А. И. Хачатурян. «Спартак» яхача балета юкъера фрагменташ. Фортепиано оркестрана лаьрхIа концерт.
10.55 — «Эрсий къамаьл».
11.25 — Мурмански студе телевидене программа.
12.25 — Мехка къамий театра фестиваль. Т. Миннулин — «Старик из деревни Альдермеш». Г. Камала цIерагIча Татарски паччахьалкхен академически театра фильм-спектакль.
14.45 — «ТелетIий СССР — США» «Цхьана Марса тIа».
16.00 — Халкъа ашарий концерт.
16.25 — «Кхо услови». Телевизионни документальни фильма премьера.
17.25 — «СелаIад» яхача халкъа творчества телевизионни программай VII Дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Хано ший дар хьаду» (Испани).
17.55 — «Дийнне — сай ха дIала воаля со». В Маяковский. Телевизионни документальни фильм.
18.55 — «Газилги вира кIоригиэ». «Газилги цун гIайгIеи», «Тайка тIара малх». Мультфильмаш.
19.20 — «Каспий — доттагIала форд».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». «Паровози из Ромашкова». Мультфильм.
20.15 — «Стрелок без мишени». Телевизионни документальни фильма премьера.
20.45 — «Къаьнарча Бухарай ритмаш». Ташкентера передача.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Сайрийнара лабиринт». Художественни фильм.

12 ОКТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.35 — Футбольни обозрени.
9.05 — Ю. Яковлева турпалаш экрана тIа. «Бокъонца вола зурманча хиннав».
10.10, 16.00, 17.10 — «Кердадараш».
16.15 — «Мишта хьабоастаргба го». Документальни фильма премьера.
17.15 — «Эрсий къамаьл».
17.45 — «Испане гIолла». Телевизионни очерк.
18.05 — «Телха хаоттам». Мультфильм.
18.15 — Оренбургски Паччахьалкхен эрсий халкъа хора концерт.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Проблемаш — лехамаш — соцамаш». Общественни Iилмаш — перестройкана.
20.30 — ДIалокх дунен халкъашта юкъерча конкурсий лауреата А. Диева (фортепиано).
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — ЦТ экрана тIа духхьашха. «ТIеххьара цIе тIадам бовлцца». Художественни фильм. 1 — 2 сереш. Мультфильми ПНР-и. Перерыве (23.00) — «Тахан дунен тIа».
00.20 — «Шахматех дунен чемпионат».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — «ГIеновгIар» Телевизионни документальни фильм.
8.35, 9.35 — Ашараш. 7-гIа класс. М. И. Глинка. «Вальс-фантазия».
9.05, 13.30 — Итальянски мотт.
10.05 — СПТУ дешархошта. Информатикаи вычислительни техникаи лардаш.
10.35, 11.50 — Истори. 5-гIа класс. Къаьнарча Египте.
11.05 — «Сайрийнара лабиринт». Художественни фильм.
14.00, 22.50 — «Кердадараш».
14.05 — А. М. Горький. «На дне».
17.30 — «Кердадараш» (нохчий меттала).
17.35 — «Деза книжка лехаш».
18.05 — «Пропагандист — Iилман-технически прогресс сихъяра. Документальни фильм.
18.40 — ДоагIаш сий ду. г. Грозне пожарни охрана болхлойи къахьегамхойи денара 45 шу дузаш.
19.10 — «Нохч-ГIалгIайче», Информационни программа.
19.25 — «Поезд сецай». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — Искусства говзанчийи артистически кагирхойи концерт.

РАДИО

10 ОКТЯБРЬ

6.40 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
6.55 — Передачай программа.
6.59 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 8.45 — Хоамаш.
10.15 — «Вахаро тIазаца» (гIалгIай меттала).
10.35 — 10.40 — Музыка.
11.00 — «Къонал».
11.30 — 12.00 — Литературни Нохч-ГIалгIайче.
12.40 — «Сатирически микрофон» (гIалгIай меттала).
13.00 — 13.15 — «Кердача тайпара уйла е а болх бе а беза» (нохчий меттала).
15.15 — «Гуйранара муаматаш» яха концерт. Хаоттам.
16.00 — «Тхона дагадоагIа цIера алан шераш».
16.15 — 17.00 — «Кавказа Iуйренаш» яха журнал.
18.00 — 19.00 — «Музыкальни почта» (гIалгIай меттала).

11 ОКТЯБРЬ

7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Передачай программа.
7.35 — 7.40 — Хоамаш.
8.25 — 9.00 — «Шоана дукха еза мелодеш».
11.20 — 12.00 — Юрта боахама болхлой Денна хетаь музыкальни программа.
15.15 — 15.30 — Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизарга! «Лоамашкара цIа». Очерк (гIалгIай меттала).
13.10 — «Школьни глобус».
13.35 — 14.00 — «Къона смена» (нохчий меттала).
14.00 — 15.00 — «Иллеца доттагIала долчарна лаьрхIа концерт» (нохчий меттала).

Укх шера 20 октябре деиз радио ЦIагIа болхлойи юртарен корреспонденташ кийчбара шера лаьрхIа школа хьаелл. Школа слушателашта советски журналистика теори йовзийтаргья. хIаьта иштта уж радио а телевизиони а передачаш кийчъе Iомабергба. Дешара шу чакхдаьначул тIехьагIа слушателашта удостоверенеш дIалургда.

Школе деша отташ е каьхаташ эш:
1. Заявлени;
2. Балха воалача моттигера характеристика.

Тха адрес: Грозный, радио ЦIа, Дзержинске, ул. 21, письмой отдел.

12 ОКТЯБРЬ

6.40 — «Юртара вахар» (гIалгIай меттала).
6.55 — Передачай программа.
6.59 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — «Автоинспектора бюллетень».
8.25 — 9.00 — С. Прокофьев — ворхIлагIа симфони.
9.15 — «Къахьеганза доходаш яхара — никъ бехка». Беседа (гIалгIай меттала).
9.30 — Музыка.
9.45 — 10.00 — «Халкъа тIа хьожам болх беш ба».
15.15 — 15.45 — «Кагирхойн хан» (нохчий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Микрофона хьалхашка Нохч-ГIалгIай радио а телевидене а ансамбли солисташ. (нохчий меттала).

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

СПОРТ

ФУТБОЛ

Кастта чакхъяргъя футболах йола Нохч - ГIалгIайчен чемпионат. АргIанарча туре Аргунерча «Вайнаха» футболисташ «Агропром» яхача командаца лайзар. Счет 2:1 йола аргунцаш котбаьлар.

Цхьатарра счет 2:2 йолаш лайзар «Нефтяник» — «Динамо», «Даймохк» — «Монтажник».

Турнирни таблице хьалха я «Нефтяник», шоллагIа — «Вайнах».

* * *

Футболах Нохч - ГIалгIайчен Кубок яккхара хетаяь финальни матч хилар Грозне. Цига дакъа лоацаш яр Аргунера «Вайнахи» «Монтажники».

Хьалхара тайм чакхъяла пхи минута йисача хана «Монтажника» наIарашка бургац чутехар аргунца О. Муратова. Счет кхы хувцаялайзар.

«Вайнах» — кубок лелаер.

КIАЛТОХАР

Могилеве ший лоIаме кIалтохарах йола ВЦСПС чемпионат чакхъяьлар. Цига дакъа лоацаш бар кагирхой. Царца бар вежарий БадаловгIар Мухьмади Алухади.

Мухьмад шоай дозал 68 килограммага кхаччалца болча атлеташта юкъе чемпион хилар. Алухад кхоалагIча моттиге ва.

ХIанз уж шаккхе а СССР кубок яккхара хетаяьча яхьашка кийчо еш ба.

ТОП КХОССАР

Топ кхоссарах йола яхьаш чакхъяьлар Грозне. Цига дакъа лоацаш бар кагирхой. Кагийча наха юкъе толам баьккхар № 5 йолча ПТУ дешархочо Хазов Леонида (590 очко), мехкараштa юкъе хьалха я Енина Светлана (588 очко).

«ТЕРЕКА» ТОЛАМ

Самардийнахьа «Терек» Грозне, С. Орджоникидзе цIерагIча стадионе Астраханерча «Волгараца» лайзар. Ховш ма хиллара, хьаьший команда эсала ловз укх шера, турнирни таблице цул лохагIа цхьа коллектив мара яц.

ВIашагIкхетар дIадоладенна бархI минута мара ящар В. Колядкос астраханций наIарашка бургац чутохача хана. Дукха ха ялале счет 3:0 хилар — шаккхе бургац чутехар О. Гладиий вар. Хьалхара тайм чакхйоалаш йиъалагIа бургац чуьлар «Волгара» наIарашка. Цун автор — В. Колядко.

ШоллагIча тайме шоай штрафной площадке гIалатбоал хьаьший. Цхьайтта метр гаьннара Р. Садыкова теха бургац хьалаца маганзар астраханций вратара. Кастта цу тайпара сурт юхахул. ХIанз грозненций наIарашка. Хьаший гIалатбалац. Иштта счет 5:1 йолаш толам баьккхар вай футболисташа.

А. АЛИЕВ.

ДЕШАРХОЙ ЯХЬАШ

Укх денношка «Локомотив» яхача стадионе чакхъяьлар спорта прикладной тайпаех йола яхьаш. Цига дакъа лоацаш бар Октябрьски района школашкара, профессионально - технически училищашкара кастта эскаре гIулакх де баха беза кагирхой. Уж къовсабелар спорта пхе тайпах: топ кхоссарах, перекладина тIа хьалъозабаларах, граждански оборонах, автомат вIашагIйоллараxи вIашагIъяккхарахи, кроссах.

Командни яхье хьалхарча моттиге ба № 91 йолча школа дешархой. ШоллагIа моттиг яьккхар № 34 йолча школа викалаша, кхоалагIа — № 9 йолча школа коллективо. Белгалдаккха деза, кагирхой физически низ айбеналга а цу тайпара яхьаш чIоагIа пайдаве йолга а.

А. КАРТОЕВ.

ХЬАМСАРА НОВКЪОСТИЙ!

ДIАХЬОШ ДА 1988 ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТ ЯЗДАЙТАЛГА

Газет язду «Союзпечата» ерригача отделенешкеи агентствашкеи, предприятешкарча, учрежденешкарча, организацешкарча общественни уполномоченнеша.

Шера газет яздайтара мах 4 соми 8 кепиги ба. Из кхо ца деш, кхоаненга дехкаш тIехьа а ца доахаш, ханнахьа «Сердало» яздайта шоашта!

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92 Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностей транспортей — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря—2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства—2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем—2-85-64; машинописное бюро—2-89-51; корректорская—2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ00465. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3502.